

Regeringens proposition med förslag till lag om fiske

HUVUDSAKLIGT INNEHÅLL

Syftet med denna proposition är att i enlighet med regeringsprogrammet genomföra en totalreform av lagen om fiske. Det förslås att lagen om fiske från 1982 helt och hållet ersätts med en ny lag med samma namn.

Strävan med reformen är att ordna nyttjandet av fiskresurserna på ett sätt som är mer ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart än nu. Lagens syfte är att trygga fiskarnas naturliga livscykel och förökning genom att möjliggöra nödvändiga fiskebegränsningar och andra åtgärder. Strävan med lagen är att skapa goda förutsättningar för kommersiellt fiske och fritidsfiske.

Nyttjandet och vården av fiskresurserna ska basera sig på högklassigare landsomfattande och regionala förvaltningsplaner, som ska utgå från tillräckligt stora vattenområden, utnyttjande av forskningsrön och en involverande process. De regionala planerna ska samordnas med grannområdenas planer och

de landsomfattande planerna. Planerna ska vara mera bindande än nu för innehavarna av fiskerätt. Dessutom ska genomförandet av planerna och deras konsekvenser följas systematiskt.

Fiskerättigheterna förblir i huvudsak oförändrade. De allmänna fiskerättigheterna och statens fiskeavgifter förenklas och utvidgas genom att fiskevårdsavgiften och spöfiske-tillståndet sammanslås till en fiskevårdsavgift, som berättigar till handredskapsfiske i hela landet med undantag för särskilda objekt. Det föreslås att lagen om allmän fiskerätt upphävs.

Det föreslås att verksamhetsförutsättningarna för kommersiella fiskare förbättras genom att det föreskrivs om möjlighet att ansöka om regionalt fisketillstånd hos närings-, trafik- och miljöcentralen.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

INNEHÅLL

HUVUDSAKLIGT INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.1.1 Lagen om fiske	3
2.1.2 Nuläget för fisket och fiskbestånden	6
2.2 Lagstiftningen i Europeiska unionen	8
2.3 Lagstiftningen i olika länder	9
2.3.1 Sverige.....	9
2.3.2 Norge.....	10
2.4 Internationella överenskommelser	10
2.4.1 Riokonventionen om biologisk mångfald	10
2.4.2 FN:s havsrättskonvention och avtalet om fiskbestånd	11
2.4.3 Bilaterala gränsöversöverenskommelser	11
2.4.4 Europakonventionen.....	12
2.4.5 Århuskonventionen	13
2.5 Bedömning av nuläget	13
3 PROPOSITIONENS MÅL OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	15
3.1 Mål 15	15
3.2 De viktigaste förslagen.....	16
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	18
4.1 Ekonomiska konsekvenser	18
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	19
4.3 Konsekvenser för miljön.....	20
4.4 Samhälleliga konsekvenser	21
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	22
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	22
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	23
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	24

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den nuvarande lagen om fiske (286/1982) trädde i kraft i början av 1983. I kommunerna Enare, Enontekis och Utsjoki var lagen om fiske från 1951 i kraft till utgången av 1997, varefter 1983 års lag om fiske trädde i kraft även där. Det har företagits flertalet ändringar i lagen, men en del av den är fortfarande i sin ursprungliga form. Den senaste stora delreformen av lagen om fiske företogs 2011, när bestämmelserna om fisketillsyn och fiskeövervakning i lagen om fiske reviderades så att de skulle motsvara grundlagens krav. Till följd av de många delreformerna är lagen om fiske splittrad och inkonsekvent, olika aktörer har delvis överlappande befogenheter och roller. Även de förväntningar som ställs på fiskresurserna och fisket, samhällsvärderingarna samt annan lagstiftning har förändrats väsentligt medan lagen om fiske varit i kraft. Finlands anslutning till Europeiska unionen har medfört förpliktelser för medlemsstaterna i anslutning till nyttjande och vård av fiskresurserna.

Lagen om fiske som helhet uppfyller alltså inte längre de behov som följer av samhällsförändringarna och den nya grundlagen. De reformer som krävs för att uppdatera lagen är så betydande att det inte är möjligt att genomföra dem genom en delreform. Av denna orsak föreslås det att en helt ny lag stiftas, som ersätter den nuvarande lagen om fiske. Bakom reformen ligger förutom de innehållsmässiga reformerna även strävan efter bättre reglering.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Lagen om fiske

Den centrala uppgiften för lagen om fiske är att reglera fiskerätten och fiskemetoderna, vården av fiskbestånden samt fiskeriförvaltningen vad gäller nyttjande och vård av fiskresurserna. Ett mål med lagen är strävan efter

största möjliga bestående produktivitet hos vattenområdena i enlighet med principen om hållbart nyttjande. Enligt bestämmelsen om syfte bör det i synnerhet sörjas för att fiskbeståndet utnyttjas rationellt och med beaktande av fiskeriekonomiska synpunkter samt dras försorg om vården och ökningen av fiskbeståndet. Härvid bör sådana åtgärder undvikas som kan inverka skadligt eller menligt på naturen och dess jämvikt. När bestämmelsen om syfte skrevs ville man frångå skyldigheten att bevara fiskbeståndet, som ingick i den gamla lagen om fiske. I förarbetena till lagen om fiske hänvisas inte uttryckligen till ekologiskt hållbart nyttjande, men i dagens förhållanden kan det anses ingå i 1 § i lagen om fiske.

Ett viktigt mål ansågs vara att trygga yrkesfisket med hjälp av största möjliga bestående avkastning av fiskbestånden. Lagens mål när det gäller förpliktelsen att vårda och utöka fiskbeståndet har i praktiken genomförts framför att genom utplanteringar av fisk, medan egentliga regleringsåtgärder och begränsningar har fått mindre uppmärksamhet. Ett mål med lagen om fiske kan också anses vara att främja fiskeintresset. När den nuvarande lagen om fiske stiftades förbättrades möjligheterna för den befolkning som inte äger fiskevatten att bedriva rekreations- och husbehovsfiske. Eftersom utvidgningen av den allmänna fiskerätten ansågs kränka fiskevattnens ägares grundlagsenliga äganderättsliga ställning, föreskrevs det om allmän fiskerätt genom en separat lag (lagen om allmän fiskerätt) i den ordning som gäller för ändring av grundlag.

Det finns flera olika fiskerättskategorier. Fiskerättigheterna är av olika omfattning och grunderna för dem varierar. Fiskerätten kan grunda sig på bl.a. fastighetsinnehav, en särskild rätt eller allmän fiskerätt. Oberoende av den juridiska grunden ska man alltid beakta lagen om fiske och de begränsningar och skyldigheter som grundar sig på den när man fiskar.

Enligt huvudregeln i lagen om fiske tillkommer fiskerätten *vattenområdets ägare*,

som har rätt att bedriva fiske och att bestämma om den, om fiskerätten inte har överlåtits till någon annan eller något annat bestäms i lagen om fiske. På ett oskiftat vattenområde tillkommer fiskerätten delägarlaget för det samfällda vattenområdet, vars delägare får utnyttja hela det samfällda området i proportion till sitt andelstal. I praktiken bestäms omfattningen av och innehållet i fiskerätt som grundar sig på delägarskap enligt delägarlagets beslutsfattande, i allmänhet på grundval av redskapsenheter. Redskapsenheterna bestäms i enlighet med delägarnas vattenområdesandelar, om man inte beslutar något annat. Ibland kan s.k. små delägares andelar i fiskevattnet vara så små att de inte räcker till en enda redskapsenhet.

Vattenområdets ägares fiskerätt begränsas förutom av bestämmelserna i lagen om fiske dessutom av rättigheterna för innehavare av särskilda fiskerättigheter och av allmänna fiskerättigheter. Fiskerätten för en delägare i ett samfällt vattenområde begränsas dessutom av motsvarande rättigheter som tillkommer de andra delägarna i det samfällda området. En delägare i ett samfällt fiskevatten har enligt lagen om samfälligheter rätt att tillgodogöra sig en samfällighet med beaktande av dess användningsändamål på sådant sätt att det inte hindrar andra delägare från att på motsvarande sätt tillgodogöra sig området. Ägarens rätt är således i allmänhet inte exklusiv.

Den fiskerätt som ingår i äganderätten till ett vattenområde åtnjuter grundlagsenligt egendomsskydd. Med fiskerätt förstås skyddad rätt att bedriva fiske på ett visst vattenområde. Som egendomslag är fiskerätt som grundar sig på innehav av ett vattenområde speciell. Fiskar som rör sig fritt i vattenområdet ingår inte i fastigheten som en beståndsdel, på det sätt som naturresurser traditionellt tillhör fastighetsägaren i sakrättsligt hänseende. Fiskarna är således inte någons egendom, utan de är herrelösa föremål, som man kan skaffa sig äganderätt till genom att muta in dem, dvs. fånga dem. I den fiskerätt som grundar sig på innehav av ett vattenområde ingår förutom rätt att bedriva fiske dessutom rätt att bestämma om det fiske som bedrivs på vattenområdet samt skyldighet att vårda fiskbeståndet.

Mete, pilkfiske och handredskapsfiske är tillåtet för alla i hela landet och i regel i alla vatten. De kräver inte tillstånd av vattenområdets ägare. Mete och pilkfiske är avgiftsfria, medan handredskapsfiske är en avgiftsbelagd *allmän fiskerätt*. Utövandet av dessa rättigheter är förenat med krav på att de inte får medföra olägenheter, vilket konkretiseras i lagen om fiske bl.a. genom förbud mot att störa eller hindra vattenområdets ägare, den som arrenderar fiskerätt eller yrkesfiskare att utöva sin fiskerätt. Allmänna fiskerättigheter är inte sådana privaträttsliga förmåner med förmögenhetsvärde som skulle åtnjuta egendomsskydd.

Utöver ovannämnda allmänna fiskerättigheter föreskrivs det i lagen om fiske om en mängd s.k. *begränsade allmänna fiskerättigheter*, med stöd av vilka en viss grupp av personer har rätt att fiska på ett visst vattenområde på ett visst sätt. Exempelvis inom allmänt vattenområde i havet samt i Finlands ekonomiska zon har varje i Finland vaktigt bosatt medborgare i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet rätt att fiska. Inom ett allmänt vattenområde i en insjö har varje kommuninvånare rätt att bedriva krokfiske. Kommuninvånarna har dessutom vissa andra begränsade fiskerättigheter även på enskilda vatten. I kommunerna Enontekis, Enare och Utsjoki har kommuninvånarna rätt att avgiftsfritt få tillstånd att fiska på statens vatten.

Fiskerätt kan också basera sig på en särskild förmån eller särskild rätt som hör till fastigheten. Särskilda rättigheter är i kraft med det innehåll och i den omfattning som när de i tiden erhöles, varför innehållet i respektive rätt bör undersökas i varje enskilt fall. *Fiskerättigheter med särskilda grunder* är inte exklusiva, utan parallella med vattenområdets ägares fiskerätt och de åtnjuter grundlagsenligt egendomsskydd.

Ägaren till ett vattenområde kan *arrendera ut* området för fiske. Ägaren kan också arrendera ut enbart rätten till en viss fiskeplats, att använda ett visst fångstredskap eller att fiska en viss fiskart. Den som är delägare i ett samfällt vattenområde kan ändå inte arrendera ut sin fiskerätt eller sin andel i vattenområdet, om delägarlaget redan har arrenderat ut området till någon annan. Vattenområdets

ägare kan med stöd av den bestämmanderätt som ingår äganderätten inom ramen för den sälja *fisketillstånd*, som medför rätt att fiska på ett visst område med ett visst redskap.

Enligt den gällande lagen om fiske ankommer det huvudsakliga ansvaret för att ordna fisket och vården av fiskbeståndet på innehavaren av fiskerätten. Denna uppgift ankommer på delägarlag enligt lagen om samfälligheter (758/1989) som delägarna i ett samfällt fiskevatten bildat till den del som det inte i lag föreskrivs att befogenheterna tillkommer fiskeområdet eller en myndighet.

En av de viktigaste uppgifterna för de fiskeriekonomiskt enhetliga fiskeområden som inrättats med stöd av den nuvarande lagen om fiske är åter att utarbeta en plan för nyttjande och vård, som innehåller allmänna riktlinjer för vården av fiskevatten och ordnandet av fisket, vilka borde beaktas när delägarlagen ordnar fisket inom sitt område. Delägarlagen har också rätt att överföra sin uppgift att vårda fiskbeståndet och ordna fisket på fiskeområdet, varvid fiskeområdet sköter dessa uppgifter med fullmakt av delägarlaget. Att uppgiften läggs ut på fiskeområdet befriar ändå inte innehavarna av fiskerätten från ansvaret för att uppnå målen för lagen om fiske.

Delägarlaget beslutar om utnyttjande av de fiskerättigheter som tillkommer vattenområdets delägare. Delägarlaget beslutar också om priserna på och antalet tillstånd som säljs till andra delägarna. På många ställen har delägarlagen emellertid överlåtit tillståndsförsäljningen till fiskeområdena, som har utvecklat tillståndsområden på de större vattenområdena.

Såsom konstaterades ovan vilar ansvaret för vården av fiskresurserna i princip på delägarlagen. I praktiken har ansvaret ofta uppfyllts genom att man planerat ut fisk, bedrivit reduktionsfiske eller vidtagit andra restaureringsåtgärder. Delägarlagen kan också ha egna föreskrifter för att reglera fisket, t.ex. föreskrifter om nätens maskstorlek.

Fiskeområdena kan i juridisk mening karakteriseras som offentligrättsliga föreningar, som har grundats genom lag för att sköta en viss uppgift. Medlemmarna i fiskeområdets organ handlar under tjänsteansvar när de utövar sina lagbestämda befogenheter. Fiske-

områdena har inrättats för att förenhetliga och främja nyttjandet och vården av vattenområdena i anslutning till fiske. Medlemmar i ett fiskeområde är delägarlag, andra ägare till vattenområdet, yrkesfiskares organisationer som är verksamma i området samt organisationer som bevakar fritidsfiskarnas intressen. Fiskeområdena är alltså samarbetsorgan för vattenanvändarna, även om de i praktiken i stor utsträckning är ägarnas organisationer, eftersom majoriteten av fiskeområdenas medlemmar företräder vattenområdenas ägare.

Fiskeområdet har rätt omfattande befogenheter att reglera fisket, som är ett av de viktigaste sätten att vårda fiskresurserna. Fiskeområdet kan genomföra planen för nyttjande och vård av det egna området t.ex. genom att för viss tid förbjuda användningen av ett visst fångstredskap eller en viss fiskemetod, genom att utfärda föreskrifter som avviker från förordningen om fiske om fångstredskapens tillåtna maskstorlek, genom att begränsa eller för viss tid förbjuda mete och pilkfiske, genom att bestämma om fångstmått för en fiskart och genom att inrätta en fredningszon (dvs. ett område som är fredat från fiske). Bakgrunden till förbuden eller föreskrifterna ska alltid vara uppnående av målen i såväl lagen om fiske som planen för nyttjande och vård.

Statens regionala fiskeriförvaltning skapades genom den gällande lagen om fiske. Då inrättades fiskeridistrikt, som senare har fungerat som landsbygdsnäringsdistrikt, arbetskrafts- och näringscentraler och numera sköts deras uppgifter vid närings-, trafik- och miljöcentralerna (nedan *NTM-central*), som det föreskrivs om i lag 897/2009. För fiskerihushållningens del bestäms det i huvudsak om NTM-centralens befogenheter i lagen om fiske. NTM-centralerna styr, övervakar och biträder fiskeområdena. NTM-centralen har befogenheter att bestämma om förbud mot mete, pilkfiske och handredskapsfiske. Dessutom kan NTM-centralen utfärda ordningsföreskrifter som gäller fiske för sådana allmänna vattenområden i havet som inte hör till fiskeområdena. NTM-centralen beviljar också fisketillstånd på statens vägnar för allmänna vattenområden i havet. NTM-centralen har befogenheter att förbjuda en innehavare

av fiskerätt att utöva sin fiskerätt eller att begränsa fiskerättsinnehavarens fiskerätt.

Central fiskeriförvaltningsmyndighet är jord- och skogsbruksministeriet, som styr och övervakar NTM-centralerna. Ministeriet bereder statsrådets förordningar, genom vilka den reglering av fisket som ska iakttas i hela landet i princip genomförs. Förordningen om fiske, som utfärdats med stöd av lagen om fiske, innehåller bestämmelser om bl.a. de tider fiskar är fredade, tillåtna fångstmått, krav på fångstredskapen, de tider de får användas och hur de ska märkas samt om nyttjande av statens enskilda fisken och om utövande av de fiskerättigheter som tillkommer staten.

Finansieringen av fiskeområdena, som utgör ett slags basenheter för fiskerihushållningen, baserar sig på principen om att användaren betalar, som har genomförts genom den obligatoriska fiskevårdsavgift som det bestäms om i fiskelagen. Fiskevårdsavgiften är en statlig avgift av skattenatur, som alla i åldern 18–64 år som bedriver annat fiske än pilkfiske eller mete ska betalas. En del av fiskevårdsavgiftsmedlen betalas tillbaka till innehavarna av fiskerättigheter som ersättning för den belastning som metet och pilkfisket medför för fiskevattnet. En del av medlen används för fiskeområdenas och riksfattande fiskeriorganisationers verksamhet och för olika projekt som främjar fiskerihushållningen.

Fisketillsynen och fiskeövervakningen är en del av styrningen av den systematiska användningen av fiskevattnen och ett sätt att säkerställa att fiskarna iakttar bestämmelserna. Genom fisketillsynen och fiskeövervakningen och den rådgivning som ges i samband med den strävar man också efter att fiskarna ska sköta sina tillståndsärenden som hänför sig till fisket på korrekt sätt.

Fisketillsynen och fiskeövervakningen baserar sig i princip på det övervakningsarbete som utförs av delägarlagen och andra innehavare av fiskerätt samt de fiskeövervakare som fiskeområdena tillsatt. Myndigheter som utför fisketillsyn är polisen, gränsbevakningsväsendet, fiskerimyndigheten och tullmyndigheten. Fiskeövervakare på statliga vattenområden är dessutom Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare samt sådana tjänstemän vid Forststyrelsen vilkas uppgift är att

sköta fiskevattnen som tillhör staten och frågor som gäller fiske i dem. I praktiken riktar sig myndigheternas tillsyn mot yrkesfiskeverksamheten enligt Europeiska unionens gemensamma fiskepolitik, medan övervakningen av fritidsfisket sköts av privata fiskeövervakare.

Enskilda som är verksamma som fiskeövervakare ska ha genomgått utbildning för fiskeövervakare, uppfylla de behörighetsvillkor som föreskrivs i lagen och ha godkänts av NTM-centralens som fiskeövervakare samt ha fått fullmakt av fiskeområdet eller vattenområdets ägare att verka som fiskeövervakare i området. Fiskeövervakarnas verksamhet övervakas av NTM-centralerna och allmänt även av jord- och skogsbruksministeriet.

2.1.2 Nuläget för fisket och fiskbestånden

Fritidsfisket i Finland har allt tydligare förändrats från husbehovsfiske i riktning mot fritidsfiske. Numera är de flesta fritidsfiskares viktigaste motiv för att fiska de naturupplevelser och fångstupplevelser samt den avkoppling som hobbyn ger. För många är emellertid fångsten fortfarande en viktig del av fisket.

Antalet fritidsfiskare i Finland har förblivit högt, trots att antalet fiskare har minskat från cirka 2 miljoner till cirka 1,5 miljoner på 2000-talet. För en sjättedel av fritidsfiskarna är fiske en viktig eller den viktigaste hobbyn. Metspö och kastspö är de vanligaste fiskeredskapen. Också det allmänt förekommande nätfisket hör till det finländska fritidsfiskets särdrag.

Det populära fritidsfisket har också produktifierats och gett upphov till ny näringsverksamhet. Fisketurismen har ökat kraftigt i Finland under hela 2000-talet. Vid sidan av de traditionella fiske- och turistföretagen har det utvecklats en helt ny yrkeskår, fiskeguider, som samarbetar med inkvarterings- och turistföretagare på landsbygden. Fisketuristföretagarna erbjuder sina kunder möjlighet att pröva olika sätt och metoder att fiska, men efterfrågan på guidade fritidsfiskeresor har varit störst. Enligt Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets utredning om fisketurismen i siffror finns det cirka 1 100 fisketuristföretag

i Finland, och branschens sysselsättande inverkan är över 500 årsverken. Enligt utredningen hade företagen cirka 210 000 kunder, av vilka en fjärdedel var utlänningar. Största delen av fisketuristföretagen var små.

Fritidsfisket har effekter på många plan och dess ekonomiska betydelse har inte just undersökts. Nyttan av fritidsfisket för dem som sysslar med det består inte bara i fångstens värde utan också i ökat välbefinnande. De flesta fiskar mest i vatten nära sommarstugan eller hemorten. Mer än varannan finländare tycker att fiske hör ihop med stuglivet och nästan hälften av stadsborna fiskar när de är på stugan. Fritidsfiskarnas fångst består i huvudsak av fiskbestånd som förökar sig på naturlig väg, med abborre och gädda som de viktigaste arterna, vilkas sammanlagda andel av fritidsfiskarnas fångst är 54 %.

Antalet fritidsfiskare på havsområdet har redan en längre tid varit på väg neråt och 2013 fanns det sammanlagt 2 158 yrkesfiskare i registret över yrkesfiskare. På insjöarna fanns det samma år sammanlagt 281 registrerade yrkesfiskare. Av fiskarna i registret får 562 fiskare på havsområdet och 122 på insjöarna minst 30 % av sina inkomster från fisket. På havsområdena fanns det i början av 2013 drygt 3 000 fartyg registrerade i fiskerifartygsregistret. Det minskade antalet yrkesfiskare beror både på att yrkeskåren åldras och få unga rekryteras till fiskerinäringen och på att verksamhetsförutsättningarna för branschen försämrats. Yrkesfiskarnas totala fångster på havsområdet har trots det minskade antalet fiskare hållit sig stabilt på en nivå av drygt 100 miljoner kilogram, de senaste åren har fångsterna på grund av de stora mängderna strömming stigit till över 130 miljoner kilogram. Fångsterna inom yrkesfisket vid kusten har rört sig på en nivå av 8 miljoner kilogram och yrkesfiskarnas fångster i insjöarna på en nivå av 4 miljoner kilogram. De ekonomiskt viktigaste fångstarna är strömming i havet och siklöja i insjöarna.

Fiskkonsumtionen i Finland har ökat med cirka 30 % på 10 år, men samtidigt har andelen inhemsk fisk minskat. Konsumtionsökningen baserar sig på importerad fisk. En stor del av den inhemska fisk som konsumeras i Finland kommer via fritidsfisket. Yrkesfis-

kets andel av den konsumerade fisken har sjunkit till cirka 6 %.

Största delen av de fiskarter som fiskas förekommer i mycket rikliga mängder i de finska vattnen, men en del av de bestånd som fiskas har försvagats. På havsområdet är strömmings- och vassbuchsbestånden rikliga och torskbestånden håller på att återhämta sig. Situationen för abborr-, gös-, siklöje-, gädd-, lak- och sikbestånden varierar på olika vattenområden beroende på gynnsamma och ogynnsamma miljöförhållanden samt fiskestrycket. Gös- och abborrbestånden varierar enligt de starka årsklasser som fötts varma år och huruvida de växer gynnsamt. I insjöområdena är siklöjebestånden genomsnittliga, men i många betydande siklöjevatten är bestånden rentav övertäta, så siklöjornas medelstorlek har krympt där. Vid Finska vikens kust, i Skärgårdshavet och i vissa insjöar har bestånden av värlekande karpfiskar ökat kraftigt. Karpfiskarna är sällan föremål för kraftig fångst, så därför försöker man på många ställen åtgärda överstora mängder av dem genom intensivt reduktionsfiske.

I den hotgradsklassificering av fiskarterna i Finland som publicerades 2010 har insjölox, havsöring, havslevande harr och Saimenröding klassificerats som akut hotade. Insjöloxen i Saimen är för närvarande helt beroende av utplantering. De naturliga havsöringsbestånden är svaga och fångsten nästan helt beroende av utplanteringar. Bestånden av havslevande harr har gått tillbaka och bestånden av havsharr som leker i åar och älvar har helt försvunnit. Starkt hotade fiskarter är insjööring söder om polcirkeln och vandringsik som förökar sig i naturen. Älbestånden är starkt hotade i hela Europa. Laxbestånden i åar och älvar som mynnar ut i Östersjön och Ishavet har stärkts på 2000-talet och hotgradsklassificeringen har därför lindrats till sårbar.

Att situationen för många bestånd av vandringsfisk är svag beror i huvudsak på skadliga förändringar i livsmiljön, framför allt uppdämning av vattendrag och annat vattenbyggande samt å andra sidan på överfiske i förhållande till den försvagade situationen för de vilda bestånden. Med undantag för Tana älv, Neijdenälven, Torne älv och Simo

älv är de stora vandringsfiskälvarna i Finland utbyggda för produktion av vattenkraft.

Fiskbestånden vårdas genom att livsmiljön skyddas och förbättras, fiskvägar byggs och fiskar utplanteras. Den reglering av fisket som sker med stöd av lagen om fiske spelar en central roll för bevarande och ett hållbart nyttjande av fiskarterna och fiskbestånden. Regleringarna är också av avgörande betydelse för att utplanteringen av fisk ska ge resultat.

År 2012 planterades cirka 29,5 miljoner fiskar och kräftor av olika ålder ut (exklusive rom och nykläckta individer), till ett sammanlagt värde av 16 miljoner euro (sättfisk och transport). De viktigaste utplanteringsarterna är lax, sik, öring och gös. Utplanteringen har på många ställen förbättrat fiskemöjligheterna och stärkt försvagade fiskbestånd. Å andra sidan har de också blandat upp de ursprungliga fiskbestånden. I värsta fall har sättfisken trängt undan de ursprungliga fiskbestånden och utplanteringen har försvagat den biologiska mångfalden.

2.2 Lagstiftningen i Europeiska unionen

Avdelning XX i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) innehåller artiklar om miljö. Unionens miljöpolitik ska bl.a. bidra till att naturresurserna utnyttjas varsamt och rationellt. Unionens miljöpolitik ska bygga på principen om förebyggande åtgärder.

Avdelning III i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) innehåller unionens gemensamma fiskeripolitik, som är Europeiska unionens redskap för att administrera fisket och vattenbruket. Eftersom fiskarna är en vild och rörlig naturresurs, betraktas de som gemensam egendom vars användning berörs av gemensamma regler. Syftet med reglerna är att säkerställa att fiskbestånden utnyttjas på ett hållbart och ansvarsfullt sätt. Gemenskapens gemensamma fiskeripolitik uppkom på 1970-talet, och dess principer om fritt tillträde till fiskevatten och en tämligen stabil kvotfördelning har kvarstått som fiskeripolitikens hörnsten.

Den gemensamma fiskeripolitiken omfattas av Europeiska gemenskapens exklusiva befogenhet till den del det är fråga om bevaran-

det av havets biologiska resurser (artikel 3 i EUF-fördraget). Exklusiv befogenhet innebär att endast unionen får lagstifta och anta rättsligt bindande akter medan medlemsstaterna får göra detta själva endast efter bemyndigande från unionen eller för att genomföra unionens akter (artikel 2 i EUF-fördraget). Enligt artikel 4 i EUF-fördraget ska unionen och medlemsstater ha delad befogenhet på området för fiskeri, med undantag av bevarandet av havets biologiska resurser.

Grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken reviderades 2013. Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken XXXX/2013 träder i kraft vid ingången av 2014. I Europaparlamentets och rådets nya förordning om den gemensamma fiskeripolitiken (artikel 1) föreskrivs att den gemensamma fiskeripolitiken ska omfatta bevarande av marina biologiska resurser, förvaltning av fisken och flottor som utnyttjar dessa naturresurser samt limniska biologiska resurser, vattenbruk och beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksresurser i samband med marknadsåtgärder och ekonomiska åtgärder till stöd för den gemensamma fiskeripolitikens mål. Förutom i grundförordningen regleras fiskeripolitiken på unionsnivå genom förordningar om fiskeövervakning, fiskeflottan, uppgiftsinsamling, marknadsordning samt havs- och fiskerifonden. Till den gemensamma fiskeripolitiken hör också fiskeripolitikens yttre dimension och Europeiska unionens avtal med tredje länder om fiske. Som en del av den gemensamma fiskeripolitiken fastställer Europeiska unionen varje år i fråga om vissa fiskbestånd fångstkvoter för de enskilda medlemsstaterna, beträffande vilka medlemsländerna själva får bestämma hur de används. Genom kvoterna begränsas fångsterna för de fiskare som bedriver kommersiellt havsfiske.

I grundförordningen ges medlemsstaterna befogenhet att genomföra åtgärder som uppfyller vissa krav och som i första hand berör det egna fisket. En medlemsstat får vidta icke-diskriminerande åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskbestånden och för att minimera fiskets inverkan på bevarandet av de marina ekosystemen inom en gräns på 12 sjömil från dess baslinjer, förutsatt att unionen inte har antagit åtgärder för beva-

rande och förvaltning särskilt för detta område. Medlemsstatens åtgärder ska vara förenliga med unionens mål och får inte vara mindre strikta än gällande unionslagstiftning. Om de bevarande- och förvaltningsåtgärder som en medlemsstat avser att anta kan påverka en annan medlemsstats fiskefartyg får åtgärderna inte antas förrän efter det har hållits samråd om utkastet till åtgärderna tillsammans med en motivering mellan kommissionen, de berörda medlemsstaterna och de berörda rådgivande nämnderna. Kommissionen har alltid möjlighet be en medlemsstat ändra eller upphäva en åtgärd som medlemsstaten vidtagit, om kommissionen anser att åtgärden inte uppfyller de villkor som föreskrivits i förordningen. En medlemsstat har också befogenhet att vidta nationella åtgärder för att bevara fiskbestånd som gäller endast medlemsstatens egna fiskefartyg på unionens vatten. Åtgärderna ska vara förenliga med målen för den gemensamma fiskeripolitiken och får inte vara mindre strikta än gällande unionslagstiftning.

Målet för den gemensamma fiskeripolitiken är att säkerställa att fiske- och vattenbruksverksamheterna skapar långsiktigt hållbara miljömässiga, ekonomiska och sociala villkor och bidrar till att trygga livsmedelsförsörjning. Målet är dessutom att bevara eller återupprätta fiskbestånden över de nivåer som krävs för att ge maximalt hållbart uttag (MSY, Maximum Sustainable Yield). Detta ska uppnås genom en fiskeridödlighet som överensstämmer med maximalt hållbart uttag senast 2015 om möjligt, och i fråga om alla fiskbestånd senast 2020. Inom den gemensamma fiskeripolitiken tillämpas dessutom försiktighets- och ekosystemansatser.

Stoppet mot bruket att kasta fångst överbord är den viktigaste reformen i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken från 2013. De som bedriver kommersiellt fiske ska inte längre få kasta fångst överbord, utan fångsten måste landas. Stoppet gäller också fisk som är mindre än minimimåtten, som man enligt de tidigare bestämmelserna har varit tvungen att kasta överbord. I Östersjön gäller landningsskyldigheten strömming, vassbuk, torsk, lax och rödspätta. En annan betydande ändring gäller den regionala fiskeripolitiken, genom vilken medlemsstater till-

sammans kan lägga fram rekommendationer för kommission. Kommissionen kan använda rekommendationerna som grund när den bereder sina förslag. Dessutom kan medlemsländerna komma överens om genomförandet av förvaltningsplaner för fiskbestånden och utfärda nationella bestämmelser om dem. Kommissionen kontrollerar att bestämmelserna överensstämmer med målen och unionslagstiftningen. Syftet med arrangemanget är att särskilda regionala förhållanden ska beaktas.

2.3 Lagstiftningen i olika länder

2.3.1 Sverige

Den svenska fiskelagstiftningen reglerar rätten till fiske, fiskevården och fiskets bedrivande. Den svenska fiskelagstiftningen kan sägas vara offentlighetsbetonad. I Sverige finns på samma sätt som i Finland reglering baserad på såväl den nationella lagstiftningen som gemenskapslagstiftningen. Den viktigaste lagen om reglerar fisket är fiskelagen, men bestämmelser som kompletterar och preciserar den har upprepade gånger utfärdats genom förordningar och den riksomfattande fiskeriförvaltningsmyndighetens föreskrifter. Till fiskelagstiftningen hör dessutom lagar om fiskevårdsområden, utarrendering av fiskerätten och överlåtbara fiskerättigheter. Dessutom regleras fiskerättigheter i rennäringslagen. Lagar med anknytning till fiskelagstiftningen ingår dessutom i miljö-, havs-, sjöfarts-, vatten och strafflagstiftningen.

I Sverige hör fiskerifrågorna till jordbruksdepartementets förvaltningsområde, och under det finns den riksomfattande havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelserna är regionala förvaltningsaktörer för fiskerifrågor. Aktörer inom den privata sektorn är bl.a. de fiskevårdsområdesföreningar som ägarna till fiskevattnen bildat samt organisationer för yrkes- och fritidsfiskare.

Ansvar för förvaltningen och ordnandet av fisket är delat. I fråga om havet, kusten och de stora insjöarna ankommer ansvaret på staten. På andra vattenområden ankommer ansvaret på fiskevattnens ägare och det sköts i praktiken genom fiskevårdsområdena.

Länsstyrelsen och havs- och vattenmyndigheten har dock befogenheter att ingripa även i fråga om enskilda vatten om fisket är bristfälligt eller felaktigt ordnat.

På regleringsnivå tryggas bevarandet av fiskbestånden genom artfredning, fredningstider och fredade områden, minimimått, begränsningar i fråga om fiskeredskap, fiskeförbud och begränsningar samt tryggande av fiskens gång. Dessutom krävs tillstånd för att plantera ut och flytta fisk. Det finns inga särskilda bestämmelser om vandringsfiskar utan de berörs av samma regleringsmekanism som andra fiskar.

I Sverige är vattenområdena indelade i allmänna och enskilda vatten. Förutom havsområdet finns allmänna vatten i Sveriges fyra största sjöar. Utgångspunkten är att ett vattenområde som hör till en fastighet är enskilt och på motsvarande sätt att vattenområden som inte hör till någon fastighet är allmänna.

På allmänna vattenområden är det i princip fritt att fiska, denna fiskerätt berörs dock av flera begränsningar. På enskilt vatten tillhör fiskerätten fastighetsägaren. På enskilt vatten vid kusten och i de stora sjöarna får dock även andra fiska på vissa villkor.

2.3.2 Norge

Den norska fiskelagstiftningen är offentlig-rättsligt betonad och i den har utskiljas både miljörelaterade och näringsrelaterade betoningar. Den norska fiskelagstiftningen är tudelad, och delarna består av lax- och inlandsfiske samt havsfiske.

Laxfiskelagen reglerar lax- och inlandsfisket. Lagens syfte är att trygga de vilda bestånden av lax- och inlandsfiskar och att trygga deras livsmiljöer. Lagen är uppbyggd så att den kompletteras av förordningar. Lax- och inlandsfisket har också anknytningspunkter till den lag som gäller biologisk mångfald, eftersom enligt den lagen får man fiska lax- och inlandsfiskar endast om de avkastar ett s.k. fångstdugligt överskott. Även i övrigt syns en stark strävan efter att trygga de vilda fiskbestånden samt deras livsmiljöer i den norska lagstiftningen.

Havs fisket regleras genom flera lagar. Viktigast av dem är havsresurslagen, vars tillämpningsområde omfattar fångst och annat

utnyttjande av marina resurser. Havsresurslagen gäller ändå inte laxfiske till havs, som regleras genom laxfiskelagen. De viktigaste bestämmelserna om yrkesfiske till havs finns i deltagarlagen, genom vilken fiskeflottans fångstkapacitet anpassas för att trygga ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna. Lagstiftning med anknytning till havsfiske finns också i bl.a. havslagen, lagen om registrering av fiskefartyg och lagen om fiskeförbud som gäller utlänningar.

I Norge hör fiskerifrågorna till två olika departements ansvarsområden. Frågor som gäller inlandsfiske hör till miljödepartementets ansvarsområde. Havs fiskefrågor hör däremot till fiskeri- och kustdepartementets ansvar. Bägge departementen biträds av centrala förvaltningsmyndigheter.

Fiskevattnen i det norska inlandet är i allmänhet enskilda. I de största sjöarna kan det dock finnas en s.k. fri mittdel, som tillhör staten. Även på havsområdet förekommer innehav av vattenområden som grundar sig på strandinnehav. På enskilda vatten i inlandet förekommer inte samma allmänna fiskerätt som i Finland, men på statliga vatten har norska medborgare allmän fiskerätt (frifiske). Fisket på havsområdet är mycket strängt reglerat, men även där tillåts frifiske med vissa begränsningar och på vissa villkor.

Fiskelagstiftningen i Sverige, Norge, Danmark, Estland, Kanada och Skottland har jämförts i en separat utredning som jord- och skogsbruksministeriet låtit göra "Kalastuslainkokeinnön vertaileva selvitys" (författare Inkinen, Mäntö, Utter ja Hollo) och som finns på ministeriets webbplats, adress http://www.mmm.fi/attachments/kalariistajap_0rot/kalastuslainkokonaisuudistus/5nPWWhNWRA/Kalastusoikeusvertailu.pdf.

2.4 Internationella överenskommelser

2.4.1 Riokonventionen om biologisk mångfald

Målet med Riokonventionen om biologisk mångfald (FördrS 78/1994, nedan *biodiversitetskonventionen*), är att bevara biologisk mångfald och att nyttja dess beståndsdelar på ett hållbart sätt (artikel 1). Med biologisk mångfald avses variationsrikedomen bland

levande organismer av alla ursprung och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem. Med hållbart nyttjande avses nyttjande av komponenter av biologisk mångfald på ett sätt och i en utsträckning som inte leder till långsiktig minskning av biologisk mångfald. Enligt sektorsprincipen i artikel 7 ska naturvärden tryggas i samband med all verksamhet som påverkar miljön, alltså inte enbart med hjälp av egentliga naturskyddsåtgärder. Sålunda måste biodiversitetskonventionen beaktas även när fisket regleras. Enligt artikel 8 är staterna skyldiga att bl.a. reglera biologiska resurser av vikt för bevarandet av biologisk mångfald.

2.4.2 FN:s havsrättskonvention och avtalet om fiskbestånd

FN:s havsrättskonvention (FördrS 50/1996) färdigställdes 1982. Finland ratificerade havsrättskonventionen 1996 och Europeiska gemenskapen gjorde det 1998. I havsrättskonventionen befästs viktiga principer och bestämmelser om nyttjandet av haven och havsbotten. Artikel 61 förutsätter att kuststaten ska fastställa den tillåtna fångstmängden av de levande tillgångarna i sin ekonomiska zon. Dessutom ska kuststaten, med beaktande av vetenskapliga fakta, genom åtgärder för bevarande och förvaltning säkerställa att de levande tillgångarnas fortbestånd i den ekonomiska zonen inte äventyras genom överexploatering. Kuststaten och behöriga internationella organisationer ska på lämpligt sätt samarbeta för detta ändamål.

Kuststaten ska också bibehålla bestånd av fångade arter på, eller återställa dem till, nivåer som kan ge maximalt hållbart uttag (Maximum Sustainable Yield, MSY) med avseende på miljöfaktorer och ekonomiska faktorer av betydelse, vilka innefattar de kustfiskande samhällenas ekonomiska behov och utvecklingsländernas särskilda behov. Kuststaten ska främja målet om ett optimalt nyttjande av de levande tillgångarna i den ekonomiska zonen.

I artikel 66 behandlas anadroma bestånd, dvs. fiskbestånd som lever i floder eller sjöar och vandrar till havet för att söka föda. Enligt

artikelns princip om lekstaten ska stater från vars floder anadroma bestånd härrör ha det främsta intresset av och huvudansvaret för sådana bestånd. Sådana stater ska säkerställa beståndens bevarande genom att införa lämpliga åtgärder för reglering av fisket i alla vattenområden innanför dess ekonomiska zon och i andra staters vattenområden. Ursprungsstaten kan, efter samråd med övriga stater som fiskar dessa bestånd, fastställa den totala tillåtna fångstmängden för bestånd som härrör från dess floder.

Vad beträffar fiske av dessa anadroma bestånd utanför den ekonomiska zonens yttre gränser ska berörda stater upprätthålla samråd i syfte att komma överens om villkor och bestämmelser för sådant fiske med vederbörliga hänsyn till kraven på bevarande och ursprungsstatens behov vad avser dessa bestånd.

FN:s avtal om genomförande av de bestämmelser i FN:s havsrättskonvention av den 10 december 1982 som rör bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd (FördrS 81/2003), dvs. FN:s avtal om fiskbestånd, färdigställdes 1995. Finland och Europeiska gemenskaperna ratificerat avtalet samtidigt 2003.

FN:s avtal om fiskbestånd anger principer för bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd och fastställer att sådana åtgärder ska baseras på en försiktighetsansats och bästa tillgängliga vetenskapliga fakta. I avtalet har man utveckla havsrättskonventionens bestämmelser om staternas samarbete för att bevara fiskbestånd inom de ekonomiska zonerna och på öppna havet. Avtalet innehåller samarbetsramar för detta arbete.

2.4.3 Bilateral gränsöverskridande överenskommelser

I gränsöverskridande överenskommelsen mellan Finland och Sverige (FördrS 91/2010) har man kommit överens om nyttjande av gränsälvarna när det gäller vissa vattenrättsliga och fiskerättsliga frågor. Överenskommelsens syfte är i första hand att i avrinningsdistriktet trygga möjligheterna för båda parterna till skäligt nyttjande av gränsälvarna på ett sätt som främjar gränsregionens intressen samt att främja samarbetet i vatten- och fiskefrågor.

Enligt överenskommelsen ska särskild vikt fästas vid bl.a. naturvård, miljöskydd samt skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden.

En väsentlig del av gränsälvsöverenskommelsen utgörs av fiskestadgan som innehåller bestämmelser om bl.a. fredningszoner, fredningstider, minimimått samt fångstredskap och deras användning. Till den del som fiskestadgan inte innehåller specialbestämmelser om någon sak tillämpas den nationella fiskelagstiftningen i det område som berörs av överenskommelsen. Sålunda bestäms bl.a. det straffrättsliga ansvaret enligt den nationella lagstiftningen.

Överenskommelsen mellan Finland och Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde (FördrS 94/1989) reglerar fisket i gränsälven mellan dessa stater. Dessutom förpliktar överenskommelsen parterna att sätta i kraft särskilda bestämmelser och vidta åtgärder för att främja fiskbestånden i Tana älvs biflöden. Lagen om sättande i kraft av överenskommelsen (1197/1989) är stiftad i grundlagsordning, det är alltså fråga om en undantagslag. Förhandlingar om en revidering av överenskommelsen pågår som bäst.

Dessutom har Finland och Norge ingått en överenskommelse om fiske i Neidenälvens fiskeområde (17–18/1978, ändrad 33/1984). Den fiskestadga som ingår i överenskommelsen innehåller särskilt bestämmelser om tiderna för laxfiske och tillåtna fångstredskap. Överenskommelsens syfte är att skydda, bevara och utveckla fiskbestånden. Överenskommelsen innehåller också bestämmelser om forsknings- och övervakningssamarbete.

2.4.4 Europakonventionen

Enligt artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FördrS 63/1999) ska envar vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag, när det gäller att pröva hans rättigheter och skyldigheter. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan *Europadomstolen*) har under 2000-talet behandlat några

fall som gällt begränsningar av fiskerättigheterna, där det har varit fråga om besvärsmått beträffande fiskebegränsningar som föreskrivits för ett avgränsat område.

I fallet *Posti och Rahko* (24.9.2002) fick Finland en fällande dom, eftersom de yrkesfiskare som anförde besvär inte hade möjlighet att föra begränsningar som föreskrivits genom förordningar av statsrådet och som gällde laxfiskeplatser som de arrenderat av staten till domstol. I fallet *Stark* med flera (dom gällande avförande från ärendelistan 9.10.2007) medgav Finland brister i rättsmedlen enligt artikel 6.1 i Europakonventionen och betalade därför skadestånd till dem som anförde besvär. I fallet *Alatulkkila* med flera (28.7.2005) ansåg Europadomstolen att Finland inte hade brutit mot artikel 6 var gällde kravet på tillträde till domstol. I fallet hade den finsk-svenska gränsälvskommissionen beslut, som i stor utsträckning innehöll likadana fiskebegränsningar som förordning 319/1998, som senare utfärdades genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet, förts till högsta förvaltningsdomstolen i form av en ansökan om hävande. I sin motivering konstaterade Europadomstolen att ansökningar om hävande till högsta förvaltningsdomstolen undantagsvis räckte till för att garantera en rättvis rättegång, eftersom alla anförda hävningsgrunder hade behandlats och motiverats i beslutet.

Artikel 6.1 i Europakonventionen garanterar inte tillträde till en sådan domstol som kunde upphäva en lag eller låta bli att tillämpa den. Artikel 6.1 kan dock förutsätta att sakinnehållet i en allmän förordning, ett beslut eller någon annan åtgärd ska kunna göras stridigt i en domstol, om normbeslutet i fråga, trots att det inte formellt riktats mot någon bestämd fysisk eller juridisk person, i huvudsak inverkar på en persons eller en i liknande ställning varande persongrups allmänna rättigheter eller skyldigheter, antingen på grund av vissa drag som är utmärkande för dem eller på grund av deras faktiska situation, som skiljer dem från alla andra personer. Europadomstolens ståndpunkt påminner som EG-rättens ordning, där en allmän åtgärd (t.ex. en förordning) under vissa förhållanden kan beröra en individ på så sätt att man kan kräva att den förklaras ogiltig ge-

nom att väcka talan hos EG-domstolen (artikel 230 i Romfördraget). Europadomstolens rättspraxis ska således beaktas i bestämmelserna om fiskebegränsningar i lagen om fiske så att regler som gäller ett inskränkt område eller en de facto begränsad grupp av rättsinnehavare ska utfärdas genom överklagbara förvaltningsbeslut av en myndighet.

2.4.5 Århuskonventionen

I Finland trädde 2004 i kraft konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Även Europeiska gemenskapen är part i konventionen. Genom konventionen försöker man främja allmänhetens deltagande i samtliga faser av beslutsprocesser som gäller miljön. Definitionen av termen allmänheten i konventionen är vittfattande och omfattar bl.a. miljöskyddsorganisationer.

2.5 Bedömning av nuläget

Den utmaning som hänför sig till förvaltningen av fiskresurser är fortfarande densamma i dag som när den gällande lagen om fiske bereddes. Innehavet av vattenområden är mycket splittrat vilket medför särskilda utmaningar när nyttjandet och vården av fiskresurserna ordnas. Fiskarna rör sig på vidsträckt område och förökningsområdena finns ofta på andra ställen än där fiskarna söker föda. Det begränsade fiskbeståndet är föremål för fångst på flera olika ägareheters områden och fiskereglerna kan variera mycket på olika områden. Övergripande planering som beaktar samtliga faser i fiskarnas livscykel och situationen för respektive fiskbestånd är en utmanande uppgift framför allt när det gäller vandringsfiskar när vattenområdets ägareheter är små.

I Finland finns cirka 1 400 000 delägarfastigheter och 20 500 delägarlag. Av delägarlagen finns 70 % vid insjöar och de besitter 80–90 % av insjöarnas yta. I hela landet finns dessutom cirka 14 400 enskilda vattenområden. Deras andel av insjöarnas yta är cirka 5–10 %. Statens allmänna vattenområden utgör cirka 3 % av insjöarnas yta. De vattenområden som ägs av delägarlag är ofta små: på

havsområdet är cirka 70 % av delägarlagens vattenområden under 200 ha, och i insjöarna är cirka 80 % av delägarlagens vattenområden under 1 000 ha. En fjärdedel av hela landets delägarlag har vattenområden som är mindre än 50 ha. Ser man till vattenarealen bär delägarlagen det största ansvaret för vården och nyttjandet av fiskevattnen, men delägarlagens aktivitet är mycket varierande. En del av delägarlagen arbetar exemplariskt och är mycket aktiva, medan andra delägarlags verksamhet ligger helt nere. Ur fiskarnas och fiskbeståndens synvinkel är detta en stor utmaning, eftersom det i allmänhet finns både välfungerande och passiva delägarlag på samma vattenområde.

Genom att inrätta fiskeområden försökte man minska de problem som de små ägarehetererna medför för fiskerihushållningen. Fiskeområdena bildades som organ som är oberoende av vattenområdenas ägarförhållanden samt kommunal och annan administrativ indelning. Målet var att inrätta fiskeriekonomiskt enhetliga områden, där det skulle vara ändamålsenligt att tillämpa enhetliga åtgärder för att ordna fiskeriförhållandena. I praktiken har det varit svårt att fastställa områdena på vissa håll och man har inte till alla delar kunnat bilda fiskeriekonomiskt förnuftiga helheter. I bakgrunden fanns bl.a. språkfrågor och kommungränser. Slutligen bildades över 200 områden.

Fiskeområdesverksamheten har fungerat bra i delar av landet medan det har förekommit problem med verksamheten i vissa områden. Problemet har varit bl.a. otillräcklig finansiering och låg aktivitet. Det har inte alltid funnit tillräckliga ekonomiska och kunskapsmässiga resurser för att utarbeta planer för nyttjande och vård eller så har medlemmar saknat en gemensam vision. Antingen så har det inte funnits forskningsrön och uppföljningsdata till grund för utarbetandet av planen eller så har de inte kunnat utnyttjas i tillräcklig utsträckning. Planen för nyttjande och vård har inte haft tillräckligt lagstadgad bindande verkan med avseende på delägarlagens verksamhet. Planeringen av nyttjandet och vården har inte heller styrts tillräckligt enhetligt på förvaltningsnivå och målet om enhetliga fiskeriregleringsåtgärder och konsekventa åtgärder för att vårda fiskresurserna

har inte uppnåtts i hela landet. Det med tanke på värden av fiskbestånden värsta scenariot är att olika fiskeområden på ett och samma vattenområde har fatta direkt motsatta regleringsbeslut, som direkt påverkar samma fiskbestånd. Fiskeområdenas befogenheter att begränsa fisket är i många avseenden jämställda med meddelandet av bindande normer, varför arrangemanget också är förenat med författningsrättsliga problem.

I planerna för nyttjande och vård är värden av fiskresurserna delvis alltför fokuserad på utplantering av fisk. Resultaten av utplanteringsverksamheten har inte till alla delar överensstämmt med målen. Framför allt kravet på ekonomisk avkastning har endast sällan uppfyllts även om fångsterna har ökat. Resultaten av många utplanteringar i syfte att ge nytt liv åt fiskbeståndet har varit svaga, eftersom de inte har stötts med tillräcklig styrning av fisket. I värsta fall har utplanteringsverksamheten också kunna medföra direkt skada för fiskbestånden och fisket genom att minska den biologiska mångfalden.

På många ställen klarar fiskarter med försämrad naturlig produktion inte av dagens fiske som samtidigt riktar sig mot flera olika arter och åldersgrupper och som inte beaktar att olika fiskarter och fiskbestånd klarar av fångst på olika sätt. Särskilt bestånden av vandringsfisk, som rör sig över vidsträckt område, förutsätter ett övergripande reglerings- och styrsystem, där man beaktar alla faser i fiskartens livscykel och inverkan av det fisketryck som riktar sig mot dem. Vandringsfiskarnas viktigaste egenskap med tanke på fångsten är att de under sin livscykel årligen rör sig genom vissa avgränsade områden, såsom älvmyrningar, sund och andra smala ställen. På sådana områden kan fångsten av dem bli alltför intensiv. På dessa känsliga områden och vid vissa tidpunkter borde fångsttrycket begränsas så att beståndens förökningsmöjligheter tryggas. Kärnproblemen med blandarts- och blandbeståndsfiske kan beröra såväl yrkesfisket som fritidsfisket, eftersom effektiva fångstmetoder, såsom nät och andra nästan professionella fångstredskap, används även inom fritidsfisket.

Å andra sidan är en del av vårt lands fiskresurser underutnyttjade. Antalet yrkesfiskare har redan länge minskat drastiskt. En stor

utmaning för branschen är hur yrkesfiskarna ska få mer omfattande tillgång till fiskerättigheter och vattenområden än för närvarande. Det har förekommit problem med att få fiskerättigheter både i insjöar och vid kusten. Separata arrendeavtal som ingås med små ägareheter på enskilda vattenområden ger sällan näringen möjlighet att få tillgång till vidsträckt område som är intressanta i fiskerihänseende, vilket medför utmaningar för en långsiktig planering av verksamheten och investeringar. Det är inte heller alltid möjligt att flytta fisket dit där fiskarna förekommer under olika årstider.

Fiskevårdsavgiften, som tas ut för att främja fiskerihushållningen, har upplevts som problematisk, eftersom den inte i sig ger rätt att fiska, utan utöver avgiften ska man dessutom skaffa egentligt fisketillstånd. Utfallet av fiskevårdsavgiften har påverkats av att endast mindre än hälften av de betalningsskyldiga betalar avgiften enligt den utredning som VFFI gjorde 2012. Man har misstänkt att oviljan att betala beror delvis på okunskap och nonchalans. Att särskilt de som fiskar tillfälligt upplever att systemet är rörigt, att gränserna mellan områdena är oklara och att antalet tillstånd är stort signalerar behov av att utveckla tillstånds- och finansieringssystemet för fisket samt informationen. Risken för att bli fast och den påföljande lilla ordningsboten på 50 euro har sannolikt ändå bidragit till att man velat betala. Till följd av befolkningens åldersstruktur fortsätter avgiftsutfallet att minska, om de som fyllt 65 år fortsätter att vara befriade från avgiften.

Systemet enligt den gällande lagen gör också att det ofta är svårt för fritidsfiskare att få de fisketjänster och fiskemöjligheter som de vill ha. På alla områden har det inte ännu utvecklats tillståndsområden som möjliggör trollingfiske med flera olika beten och å andra sidan är fiskemöjligheterna i finska vattendrag rätt begränsade på grund av situationen för bestånden av vandringsfisk. Dessutom är information om fiskebegränsningar spridd och även för upplysta fritidsfiskare är det ganska svårt att reda ut hur man får fiska på respektive vattenområde. Särskilt i fråga om grunderna för regionala begränsningar och målen för nyttjande och vård av fiskre-

surserna finns det relativt litet information tillgänglig.

Systemet enligt den gällande lagen är splittrat och det ger inte en klar bild av målen och ramen för ordnandet av fisket. Om fisket vore bättre ordnat skulle Finlands rikliga och mångsidiga fiskresurser göra det möjligt att uppnå större samhällsnytta till fördel för både vattenområdenas ägare och fiskarna.

3 Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1 Mål

Målet med reformen är att uppdatera fiskelagstiftningen så att den börjar motsvara de förändringar som har inträffat i fisket, den nationella lagstiftningen och unionslagstiftningen samt i samhället överlag efter det att lagen om fiske stiftades. Genom reformen försöker man trygga ett hållbart nyttjande av fiskresurserna bättre än nu.

De ändringar som behövs för att bringa lagen ajour är så omfattande att det inte är möjligt att uppnå dem genom delreformer. Utöver de materiella ändringarna måste regleringen göras förståeligare och klarare. Hänvisningstekniken inom lagen om fiske måste förenklas och lagens systematik förtydligas. I lagen företas bl.a. de ändringar som grundlagen förutsätter genom att det föreskrivs om grunderna för rättigheterna och skyldigheterna på lagnivå. Också bemyndigandena att utfärda förordningar preciseras.

Syftet med den föreslagna lagen är att ordna nyttjandet och vården av fiskresurserna på ett sätt som är ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart så att en uthållig och mångsidig avkastning som fiskresurserna ger, fiskbeståndens naturliga livscykel samt mångfalden hos och skyddet av fiskresurserna och den övriga naturen tryggas. Lagens syfte är att effektivisera särskilt de åtgärder som behövs för att trygga vandringsfiskarnas livskraft. Strävan har varit att aspekten som gäller livskraftiga vandringsfiskar ska utgöra en sektorsprincip inom den helhet som paragraferna i den föreslagna lagen om fiske bildar, inte bara i kapitlet om vandringsfiskar. Dessutom har ett mål varit att ordna fisket så att

fisket riktar sig mot fångststarka bestånd och mot den ålders- och storleksklass som är optimal med tanke på fiskarnas livscykel och den avkastning som fångsten ger.

Strävan är att genom lagen skapa en ram inom vilken de gemensamma fiskresurserna kan utnyttjas på ett hållbart sätt. En ledande tanke i lagen är att fisket ska regleras på ett övergripande sätt och att regleringen ska basera sig på bästa tillgängliga forskningsrön och uppföljningsdata. För att målet om hållbart nyttjande av fiskresurserna ska uppnå föreslås i lagen klara befogenheter att verkställa den fiskereglering som behövs genom myndighetsbeslut och författningar på lägre nivå. I lagen föreslås dessutom materiella bestämmelser om fiskebegränsningar och fiskeförbud som behövs för att trygga fiskens gång och förökning.

Förslaget bygger på ett planeringssystem som går nerifrån uppåt. I enlighet med nuvarande praxis ska innehavaren av fiskerätten, dvs. i de flesta fall vattenområdets ägare, ansvara för ordnandet av fisket. Systemet för planering av nyttjande och vård av fiskresurserna ska basera sig på planer för fiskeriområden som består av ur fiskeriekonomiskt perspektiv tillräckligt stora sammanhängande vattendragsområden. Planerna ska utarbetas i samarbete med innehavarna av fiskerätt i området, kommersiella fiskare och fritidsfiskare samt miljöorganisationer. Landsomfattande förvaltningsplaner ska ligga till grund för regionala åtgärder. Särskilt när det gäller vandringsfiskar är det viktigt att samordna regleringsåtgärderna i fiskarnas olika livsområden, och därför ska det i fortsättningen läggas större vikt än nu vid de planer för nyttjande och vård som fiskeriområdena utarbetar och verkställer. Innan planerna för nyttjande och vård godkänns ska de behandlas i de nya regionala fiskerisamarbetsgrupperna, så att man kan säkerställa att de olika områdenas planer är kompatibla och samtidigt samordna olika områdets och aktörers intressen.

När det gäller vården av fiskbestånd är målet att gå från en utplanteringsfokuserad vård av fiskevatten till vård av fiskresurserna som baserar sig på reglering av fisket. Strävan är att genomföra principen om minst en lekombång så att i fortsättningen ska en hållbar av-

kastning av fiskbestånden basera sig på att fiskarna förökar sig naturligt. I regel ska endast utplanteringar som ingår i en plan om nyttjande och vård vara tillåtna och för andra utplanteringar ska man alltid ansöka om tillstånd hos myndigheten.

Ett mål med lagen är att förbättra verksamhetsbetingelserna för yrkesfiskare. Man försöker uppnå målet bl.a. genom att i fiskeriområdenas planer för nyttjande och vård fastställa områden som lämpar sig särskilt bra för kommersiellt fiske, beträffande vilka fiskevattnens ägare förbinder sig att ingå arrendeavtal om fiskerättigheter med kommersiella fiskare i området och bevilja dem fisketillstånd. När de lagbestämda villkoren uppfylls ska kommersiella fiskare i sista hand ha möjlighet att få tillstånd av NTM-centralen i stället för av ägaren. På detta sätt kan fisket styras till fångststarka och eventuellt underutnyttjade fiskbestånd och konsumenternas samtidigt erbjudas mera inhemsk fisk.

Det viktigaste målet är att utvidga de allmänna fiskerättigheterna på ett hållbart sätt och att utveckla fisket som ett naturintresse för vida kretsar. I propositionen föreslås att den avgiftsbelagda allmänna fiskerätten utvidgas och förenklas så att fiskevårdsavgiften och spöfiskeavgiften enligt den gällande lag sammanslås till en avgift. I princip ska varje fullvuxen fiskare oberoende av fiskemetod betala fiskevårdsavgift, som medför rätt till handredskapsfiske med ett bete i hela landet. Att meta och pilkfiska samt rycka strömming ska vara helt avgiftsfria allmänna fiskerättigheter. Också i fortsättningen ska det vara en avgiftsfri allmän fiskerätt att fiska med spinnspö. Med ett rättvist och enkelt avgiftssystem samt en skäligen stor avgift försöker man öka fiskarnas vilja att betala och på så sätt säkerställa finansieringen av ordnandet av nyttjandet och vården av fiskresurserna på ett hållbart sätt.

Förutsättningarna för fritidsfisket förbättras också så att fiskeriområdet i lagen ges i uppgift att främja bildandet av tillståndsområden för fritidsfiskets behov. Dessutom förbättras fritidsfiskarnas möjligheter att få information om bl.a. fiskebegränsningar med hjälp av informationssystemen enligt lagen.

Genom lagen strävar man efter att klarlägga uppgifterna och rollerna för fiskeribrans-

schens (lagstadgade) aktörer så att den viktigaste uppgiften för innehavarna av fiskerätt är att ordna fisket och för egen del vidta åtgärder för att vårda fiskresurserna i enlighet med planen för nyttjande och vård. Fiskeriområdena ska fungera som samarbetsorgan för ett ur fiskeriekonomiskt perspektiv sammanhängande område, och ansvarar i huvudsak för utarbetandet och verkställandet av planen för nyttjande och vård av området, för fiskeövervakningen samt för utvecklandet av tillståndsområden. Fiskerimyndighetens viktigaste uppgift ska vara att fatta nödvändiga förvaltningsbeslut som gäller reglering av fisket. För att biträda närings-, trafik- och miljöcentralen inrättas regionala fiskerisamarbetsgrupper, vilkas främsta syfte ska vara att samordna olika fiskeriområden och intressen och att förebygga konflikter.

3.2 De viktigaste förslagen

Det föreslås att den nuvarande lagen om fiske och lagen om allmän fiskerätt upphävs och att det i stället för dem stiftas en ny lag om fiske. Den viktigaste fiskeriförvaltningsenheten förblir de i lagen om samfälligheter avsedda delägarlag som bildas av ägarna till ett oskiftat vattenområde samt andra innehavare av fiskerätt. I 1 kap. i den nya lagen om fiske föreslås allmänna bestämmelser om bl.a. lagens syfte, tillämpningsområde och definitioner. Bestämmelserna ska således gälla fiske och fångst av fiskar, kräfta och nejonöga inom det vattenområde som avses i vattenlagen samt i Finlands ekonomiska zon. Bestämmelsen om lagens syfte föreslås bli mera omfattande än den nuvarande lagens bestämmelse om syfte och mera betydelsefull vad gäller de eftersträvande verkningarna så den täcker såväl ekologisk och social som ekonomisk hållbarhet samt strävan att trygga fiskarnas naturliga livscykel.

I 2 kap. föreslås reglering som gäller fiskerättigheter och särskilda tillstånd som medför rätt att fiska. Enligt propositionen förblir fiskerättigheterna i stora drag oförändrade. Dock föreslås att de rättigheter som gäller invånarna i de tre nordligaste kommunerna och som ingår i 12 § i den lag om fiske som nu föreslås bli upphävd begränsas så att de

gäller den egna hemkommunens område. I propositionen föreslås också att lagen om allmän fiskerätt upphävs. De allmänna fiskerättigheter som det föreskrivits om med stöd av bemyndiganden i den aktuella undantagslagen föreslås inte längre ingå i den nya lagen om fiske. Mete och pilkfiske förblir helt och hållet avgiftsfria allmänna fiskerättigheter, och det föreslås att till dem fogas att rycka strömning samt att meta med spinnspö. Det föreslås att skyldigheten att betala fiskvårdsavgift utvidgas även till dem som fyllt 65 år. Det föreslås att avgiften förenas med rätt till handredskapsfiske i hela landet.

Det föreslås att administreringen av statens fisken på allmänna vattenområden överförs från närings-, trafik- och miljöcentralerna till Forststyrelsen. Det föreslås att termen yrkesfiskare ändras till termen kommersiell fiskare, som används i unionslagstiftningen. Kommersiella fiskare ges möjlighet att förutom fiskerättsinnehavarens tillstånd ansöka om tidsbestämt tillstånd till kommersiellt fiske hos närings-, trafik- och miljöcentralerna. I lagen föreslås noggranna bestämmelser om förutsättningarna för att bevilja tillstånd och om tillståndsvillkoren. Avsikten är att det tillstånd som närings-, trafik- och miljöcentralerna beviljar ska komma i sista hand och vara ett sätt att i undantagsfall komma åt att fiska underutnyttjade fiskbestånd på vattenområden som lämpar sig särskilt bra för kommersiellt fiske.

I 3 kap. föreslås bestämmelser om fiskeriorganisationer och deras uppgifter. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska i fortsättningen vara regional fiskerimyndighet. Det föreslås att i anslutning till dem inrättas regionala fiskerisamarbetsgrupper, som ska spela en central roll bl.a. för att samordna uppfattningar och bedöma planer för nyttjande och vård. Centrala aktörer är fiskeriområdena, vars medlemmar ska bestå av innehavarna av fiskerätt, organisationerna för olika grupper av fiskare samt miljöorganisationerna som nya aktörer. Det föreslås att vattenområdets delägarlags röstetal graderas enligt den vattenareal som delägarlaget äger. Genom att gradera röstetalet försöker man uppmuntra små delägarlag att gå samma och uppnå större rättvisa i fråga om beslutanderätten. Fiskeriområdenas viktigaste uppgift ska vara att

utarbete och verkställa områdets plan för nyttjande och vård samt att ordna fiskeövervakningen.

I 4 kap. föreslås ingå bestämmelser om systemet för planering av nyttjandet och vården av fiskresurserna. Med hjälp av systemet försöker man uppnå lagens syfte att fiskresurserna ska nyttjas på ett hållbart sätt och mångfalden tryggas. Planeringen ska ha två nivåer, landsomfattande och regional. I propositionen föreskrivs om skyldighet för varje fiskeriområde att utarbete och ta i bruk en plan för nyttjande och vård. Planeringsprocessen ska vara involverande, gå nerifrån uppåt, och planerna ska grunda sig på bästa tillgängliga kunskap. I lagen föreslås bestämmelser om kraven på planernas innehåll och villkoren för att de ska godkännas. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska godkänna planerna och de ska också övervaka verkställigheten av planerna.

I 5 kap. föreslås bestämmelser om ordnande av fångsten. Enligt propositionen ska innehavarna av fiskerätt ansvara för ordnandet av fisket. Planen för nyttjande och vård ska medföra skyldighet att ordna fisket i området och vården av fiskbestånden i enlighet med planen.

I 6 kap. föreslås bestämmelser om styrning och begränsning av fisket. Det innehåller bestämmelser om bl.a. förbjudna fiskemetoder och fångstredskap, utsättning av fångstredskap, fredning av fiskar, fångstmått och tillbakasläppande av fiskar. I kapitlet föreskrivs också om fångstredskap avsedda för kommersiellt fiske, som ska få användas endast av aktörer som är registrerade som kommersiella fiskare. I kapitlet föreslås också viktiga bemyndiganden att begränsa fisket genom förordningar av statsrådet och förvaltningsbeslut av närings-, trafik- och miljöcentralerna. Den regionala regleringen av fisket genom förvaltningsbeslut överförs från fiskeområdena till fiskerimyndigheten. Delägarlag och andra fiskerättsinnehavare behåller sin rätt att styra fisket i fråga om föreskrifter som hänför sig till de tillstånd de beviljar. En allmän bestämmelse om undantagstillstånd samt bestämmelser om skydd av hotade arter ingår också i 6 kap.

I 7 kap. föreskrivs om vandringsfiskar och tryggande av fiskens gång i allmänhet. I syfte

att trygga i synnerhet vandringsfiskars livscykel försöker man rikta regleringen och begränsningarna av fisket till s.k. känsliga områden, såsom å- och älvmynningar och fors- och strömområden. Bestämmelser som tryggar vandringsfiskars livskraft finns även i andra kapitel i lagen och strävan har varit att bygga upp hela regelsystemet så att fiskarnas naturliga förökning kan tryggas.

Bestämmelser om utplantering av fisk föreslås i 8 kap. Strävan är att utplanteringsverksamheten ska bli förnuftigare så att i princip endast utplanteringar som ingår i en plan för nyttjande och vård ska vara tillåtna. Utplanteringar som försvagar den biologiska mångfalden ska alltid vara förbjudna. I lagen föreslås en bestämmelse med stöd av vilken det genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om skyldighet att märka utplanteringsfisk.

I 9 kap föreslås bestämmelser om främjande och finansiering av fiskerihushållningen. Den fiskvårdsavgift som tas ut av fullvuxna fiskare ska användas för att finansiera systemet för planering av fiskresurserna, tillsyn över fisket och fiskeövervakning, fiskeriområdenas verksamhet, rådgivning och ersättningar till innehavare av fiskerätt på grund av allmänna fiskerättigheter. Forststyrelsen ska svara för insamlingen av avgifter.

Bestämmelser om kommersiellt fiske föreslås ingå i 10 kap. I bestämmelserna föreskrivs om förutsättningarna för att en person ska kunna registrera sig som kommersiell fiskare. Dessutom föreskrivs om grunderna för att en fiskare kan placeras i grupp I eller II av kommersiella fiskare samt om registreringens varaktighet och avförande ur registret. Nya bestämmelser på insjöarna är skyldigheten för kommersiella fiskare att bokföra fångsten samt förbudet mot att sälja fångsten för fritidsfiskare. På havet gäller motsvarande skyldigheter redan med stöd av unionslagstiftningen.

I 11 kap. föreskrivs om fiskeriförvaltningens register. 12 kap. innehåller bestämmelser om tillsyn över fisket och fiskeövervakning samt påföljder, vars innehåll med undantag för vissa detaljer motsvarar den gällande lagens bestämmelser. 13, 14 och 15 kap. innehåller bestämmelser om bl.a. ändringssökande,

lagens ikraftträdande och övergångsbestämmelser.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har konsekvenser för det kommersiella fisket samt för fisketurismen. Antalet yrkesfiskare i huvudsyssla i Finland enligt den gällande lagen (fiskeinkomsternas andel minst 30 %) är 562 på havsområdena och 122 på insjöarna. Det finns sammanlagt 1 755 andra registrerade fiskare på havsområdet och insjöarna. Uppskattningsvis cirka 100 personer arbetar som fiskeguider. Efter att 8 a § i den gällande lagen om fiske trädde i kraft har NTM-centralerna beviljat fisketuristföretagare 66 sådana tillstånd som avses i bestämmelsen. Antalet kommersiella fiskare på havsområdet har länge varit på väg neråt, medan fiskeguideverksamheten har växt de senaste åren. I bägge branscherna är den största utmaningen för dem som vill utveckla verksamheten svårigheterna att få fisketillstånd eller arrendera fiskerättigheter av innehavarna.

Enligt propositionen ska i de regionala planerna för nyttjande och vård av fiskresurserna anges områden som lämpar sig särskilt väl för kommersiellt fiske och fisketurism. Företag ska ha möjlighet att ansöka om tillstånd för kommersiellt fiske eller fiskeguideverksamhet hos närings-, trafik- och miljöcentralerna i stället för hos den som innehar fiskerätten. År 2012 föreskrevs som sådan tillståndsmöjlighet för fiskeguider, och det har underlättat verksamheten i branschen. Myndighetstillstånd som beviljas kommersiella fiskare ska däremot vara ett nytt sätt att förbättra branschens verksamhetsförutsättningar.

Kommersiella fiskares tillträde till fiske underlättas med hjälp av den föreslagna lagen. Med hjälp av tillstånd som närings-, trafik- och miljöcentralerna beviljar ska nya områden kunna börja omfattas av fiske när de stränga villkor som lagen uppställer är uppfyllda. Detta gäller i första hand vattenområden vars fiskeproduktion är underutnyttjad. Kommersiella fiskares verksamhetsförutsättningar förbättras också genom att de

ges förstahandsrätt att sälja fångsten samt genom att de på vissa villkor beviljas dispens från regleringen av fisket. Professionella fångstredskap definieras striktare än i den nuvarande lagen och de förbehålls för kommersiella fiskares bruk. Kommersiella fiskare registreras och indelas på grund av gränsen för mervärdesskattskyldighet i två grupper med tanke på regleringen av fisket och andra behov. Detta förtydligar de nuvarande registreringsförfarandena. Lagen förbättrar förutsättningarna för det kommersiella fisket och ökar möjligheterna att få fram inhemsk fisk som livsmedel. Bättre verksamhetsmöjligheter för de kommersiella fiskarna syns i hela värdekedjan inklusive förädling och saluföring.

Syftet med det finansieringssystem som det ska föreskrivas om med stöd av lagen är att få till stånd ett kostnadseffektivt och enkelt system att finansiera verksamheten enligt den nya lagen om fiske. I lagen föreskrivs om en skälig fiskvårdsavgift som tas ut hos fiskarna och som används för de ändamål som anges i lagen.

Dimensioneringen och användningen av det anslag som baserar sig på fiskvårdsavgiften fastställs årligen i statsbudgeten och i dess effektivitetsmål. Vid dimensioneringen beaktas föregående års utfall. Inom ramen för de ändamål som anges i lagen ska anslaget användas för att främja de effektivitets- och resultatmål som föreslås i statsbudgeten samt genomförandet av de strategier eller program som utarbetats för ordnandet av nyttjandet och vården av fiskevattnet.

Varje år beräknas cirka 11–12 miljoner euro inflyta i fiskvårdsavgifter, när 336 000 personer uppskattas betala årsavgiften, 63 000 personen veckoavgiften och 21 000 personer dygnsavgiften. Antalet betalare har uppskattats utifrån hur många som betalar fiskevårdsavgiften enligt den gällande lagen om fiske och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets statistik över användningen av olika fiskemetoder. Den nya avgiften och den rätt till handredskapsfiske som ingår i den, den ökade tillsynen och övervakningen samt avgiftsskyldigheten för pensionärer uppskattas öka antalet betalare jämfört med det tidigare systemet. Med hjälp av den föreslagna lagen om fiske ökar anslagsutfallet med cirka 2–3

miljoner euro om året jämfört med den gällande lagen, med stöd av vilken det 2012 inflöt 5,94 miljoner euro i fiskvårdsavgifter och 3,03 miljoner euro i spöfiskeavgifter, dvs. sammanlagt 8,97 miljoner euro. År 2014 är avgiftsutfallet större än 2012 och 2013, eftersom årsavgifterna höjdes till följd av de stigande levnadskostnaderna.

Finansieringssystemet enligt den föreslagna lagen är totalekonomiskt förmånligt, även om det medför vissa uppgifter för myndigheterna. Med hjälp av systemet finansierar fiskarna en betydande del av verkställigheten av lagen om fiske och samtidigt engageras aktörerna enligt lagen om fiske i verkställigheten av lagen. Med hjälp av finansieringen skapas arbetsplatser och ordnas omfattande frivilligarbete. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet utredde hur finansieringen enligt lagen om fiske från 1983 fungerar i sin publikation Muje, K.; Salmi, P. & Eskelinen, P. 2010. Kalastusmaksun vaikuttavuus. Riista- ja kalatalous -Selvityksiä 3/2010. Enligt utredningen åstadkoms 118 arbetsplatser och frivilligarbete motsvarande 40 årsverken med hjälp av systemet. Dessa effekter beräknas öka med systemet enligt den nya lagen. Med hjälp av anslaget kan myndighetens arbete således underlättas. Här spelar fiskeriområdet en central roll.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Avsikten med den föreslagna lagen är att klarlägga hur uppgifterna enligt lagen om fiske fördelas mellan dem som verkställer lagen. I lagen föreskrivs om de uppgifter och befogenheter som tillkommer respektive aktör. Fiskeområdena enligt den gällande lagen om fiske ändras till fiskeriområden i den föreslagna lagen och antalet krymper från drygt 200 till cirka 100, dvs. verksamhetsområdena blir avsevärt större. Det föreskrivs om områdenas uppgifter i lagen och den viktigaste av dem ska vara att utarbeta och verkställa en regional plan för nyttjande och vård. När områdena förstoras kan förvaltningskostnaderna minska och när uppgifterna klarläggs blir områdenas verksamhet av jämnare kvalitet i olika delar av Finland.

Fattandet av regionala beslut om fiskebe-gränsningar vilka är förenade med utövning

av betydande offentlig makt överförs från fiskeområdet till NTM-centralen. Uppgiften ökar NTM-centralernas uppgifter i någon mån framför allt när lagen först börjar verkställas. Fiskeriområdet ska dock även i fortsättningen spela en central roll vid planeringen av begränsningarna genom att det utarbetar planen för nyttjande vård. I samband med att NTM-centralen godkänner planen ska den också kunna godkänna regionala begränsningar av fisket som ingår i den.

Uppgiftsfördelningen mellan närings-, trafik- och miljöcentralerna och Forststyrelsen har setts över i lagen och skötseln av fiskeriärenden på statens vatten har helt och hållet överförs på Forststyrelsen i rollen som ordnare av fisket, eftersom områdena är i Forststyrelsens besittning också i övrigt, inte bara när det gäller fiskeriärenden. Denna uppgiftsfördelning bidrar till att minska närings-, trafik- och miljöcentralens uppgifter. Även insamlingen av fiskeavgifter överförs i lagen på Forststyrelsen. Tidigare sköttes uppgiften av jord- och skogsbruksministeriet. Denna uppgift lämpar sig för Forststyrelsen, eftersom Forststyrelsen säljer tillstånd för vattenområden som är i dess besittning och dess kunskaper och datasystem kan utnyttjas även vid insamlingen av statens avgifter som baserar sig på lagen om fiske och på så sätt kan staten uppnå totalekonomiska kostnadsbesparingar.

I den föreslagna lagen har man försökt reglera de myndighetsprocesser som hänför sig till beslutsfattandet så att de ska vara så kostnadseffektiva som möjligt. I lagen föreskrivs också om register. Med hjälp av registren och de elektroniska tjänster som hänför sig till dem kan man minska de arbetsmängder som krävs för myndighetsuppgifterna. Som exempel på detta kan nämnas att utplanteringar av fisk ska antecknas i registret. Med systemet enligt den nya lagen ska den som planterar ut fisk anmäla utplanteringen direkt till registret på det sätt som föreskrivs i lagen. Enligt nuvarande praxis har saken skötts på papper och uppgifter om utplanteringar har registrerats bristfälligt på grund av avsaknaden av normer och myndigheternas knappa personresurser.

4.3 Konsekvenser för miljön

Den föreslagna lagen skapar en författningsram för nyttjande och vård av fiskresurserna på ett hållbart sätt. Med hjälp av lagen tryggas livskraftiga fiskbestånd och biologisk mångfald. Med dess hjälp effektiviseras dessutom skyddet av hotade och försvagade fiskbestånd.

När de föreslagna fiskeriområdena bildas ska man särskilt vad områdesgränserna beträffar beakta lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen. Syftet är att främja målen för vattenvården med hjälp av fiskeriområdenas planer för nyttjande och vård och genomförandet av dem samt att utöka samarbetet. I bästa fall påskyndar ökat samarbete restaureringsprojekt i vattendrag samt fiskebegränsningar och utplanteringsåtgärder som genomförs för att stöda projekten.

Den samarbetsgrupp som ska inrättas med stöd av lagen ökar också samarbetet mellan olika aktörer och främjar informationsutbytet mellan myndigheter, fiskeriområdena och frivilligorganisationer. Lagen ger även miljöorganisationer möjlighet att delta i såväl samarbetsgruppens som fiskeriområdenas arbete.

Med hjälp av den föreslagna lagen fullgörs de skyldigheter i habitatdirektivet (rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) som riktar sig mot fiskbestånd och som i första hand är uppföljning av situationen för vissa arter samt möjlighet att vid behov vidta åtgärder för att förbättra situationen för beståndet. Den föreslagna lagen klarlägger situationen och förbättrar beredskapen att rapportera om genomförandet av habitatdirektivet i Finland.

Med hjälp av den föreslagna lagen ökar medvetenheten om fiskresurserna och de börjar nyttjas och vårdas mer systematiskt. Som hjälp vid planeringen används mera forskningsrön samt information från fiskarna än tidigare. De fiskeriområden och samarbetsgrupper som inrättas med hjälp av lagen erbjuder ett värdefullt forum på lokalnivå för informationsutbytet och planeringen. Inom systemet enligt lagen kan man när man funderar på regionala metoder att reglera fisket kombinera landsomfattande forskningsrön och lokal kunskap. När fiskarnas och andra

central aktörers och intressentgruppers möjligheter att delta utökas, förbättras hållbarheten i fråga om nyttjande och vård av fiskresurserna framför att vad gäller social hållbarhet. Samtidigt engageras aktörerna mera i de gemensamma målen och de fås att ta ansvar. Mera kunskap ökar effekterna av fiskeregleringen samt gör den mera exakt och acceptabel.

Fiskets acceptabilitet är utsatt för tryck särskilt när det gäller ekologisk hållbarhet, eftersom situationen för en del fiskbestånd i Finland har försvagats. Med hjälp av de mångsidiga reglermetoder som den föreslagna lagen möjliggör kan fångsten inriktas och dimensioneras regionalt och landsomfattande enligt fiskbeståndens situation. Med hjälp av regionala, tidsmässiga och kvantitativa begränsningar av fisket kan försvagade fiskbestånd få nytt liv och samtidigt kan man skapa förutsättningar för ett produktivt fiske i fråga om andra arter. När den föreslagna lagen börjar verkställas kan man till en början bli tvungen att begränsa fisket något mera än nu framför allt på områden där vandringsfiskar förekommer. När situationen för de försvagade fiskbestånden förbättrats kan begränsningarna minskas. Det föreslagna regelsystemet beaktar bättre än det nuvarande systemet fiskbeståndens naturliga livscykel och inriktar nyttjandet och vården av fiskresurserna mera på att gynna naturlig förökning i stället för nyttjande och vård som baseras sig på utplantering. Detta kan förändra utplanteringspraxis och minska utplanteringsvolymen, när saken granskas i ett längre perspektiv.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Den föreslagna lagen påverkar fritidsfisket särskilt genom ändringarna av tillståndssystemet. När mete med spinnspö ändras till en avgiftsfri allmän fiskerätt ökar denna typ av fritidsfiske i någon mån. Fiskvårdsavgiften enligt lagen förenklar fisketillståndssystemet och minskar det totala antalet tillstånd som fiskarna behöver med undantag för dem som fyllt 65 år. Det blir lättare för fritidsfiskarna att röra sig på olika områden, när rätten att fiska med ett bete inte är bunden till en läns-specifik avgift. För att garantera ett hållbart fiske måste å andra sidan också fritidsfisket

regleras och den föreslagna lagen möjliggör detta. Strävan är att informera fiskarna om begränsningarna med hjälp av informationssystemen enligt den nya lagen.

Fiskvårdsavgiften enligt den föreslagna lagen kan i någon mån minska vattenområdesägarnas vilja att betala de avgifter som krävs för att man ska få fiska framför allt om fiskaren inte alls fiskar med spö. Även avgifterna för fiskare som fyllt 65 år stiger med beloppet av fiskvårdsavgiften. I den föreslagna lagen har man försökt hålla fiskvårdsavgiften på skälig nivå för att bibehålla betalningsviljan, men avgiftens storlek kan bidra till att äldre fiskares intresse av att fiska i någon mån minskar.

På grund av befolkningens nuvarande åldersstruktur skulle det å andra sidan försätta fiskarna i olikvärdig ställning sinsemellan om de som fyllt 65 år befrias från avgiften och bara en del av fiskarna blir tvungna att betala kostnaderna för hela finansieringssystemet enligt lagen, trots att de resultat som åstadkoms med finansieringen enligt lagen gagnar alla fiskare.

Vattenområdesägarens ställning när fisket ordnas förblir till grundläggande delar oförändrad i den föreslagna lagen jämfört med den nuvarande situationen. Även enligt systemet i den föreslagna lagen ska ägaren sköta största delen av tillståndsförsäljningen och även sköta fiskeregleringen inom ramen för tillståndsvillkoren. Ägarna ska även i fortsättningen betalas ersättningar för handredskapsfiske enligt den allmänna fiskerätten. När ersättningsnivån bestäms beaktas de ersättningar som för närvarande betalas för handredskapsfiske, mete och pilkfiske, men ersättningsgrunden ska vara enbart handredskapsfiske. De allra minsta delägarlagens och vattenområdesägarnas möjligheter att delta i fiskeriområdets verksamhet försämras något, eftersom gränsen för att få delta i fiskeriområdets beslutsfattande sätts till 100 hektar. Å andra sidan intas fiskerättigheter på särskilda grunder i lagen och i lagen föreskrivs om hur fisket ska ordnas även i fråga om dem. Situationen för innehavarna av sådana rättigheter förbättras med stöd av den föreslagna lagen.

Med hjälp av lagen förbättras fiskarnas möjligheter att få information via informationssystem och således förbättras förutsätt-

ningarna att bedriva ett hållbart och lovligt fiske. Dessutom fås nödvändig information om tillstånd och regleringsbeslut ut till alla fiskare på ett jämbördigt sätt. Elektroniska system och tjänster främjar den allmänna IT-samhällsutvecklingen.

Den statsförfattningsrättsliga grunden för samernas ställning ingår i 17 § 3 mom. i grundlagen. Enligt bestämmelsen har samerna såsom urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Grundlagens bestämmelse skyddar den samiska kulturformen, till vilken hör samernas traditionella näringar, såsom renskötsel, fiske och jakt.

Samernas grundlagsenliga rätt till kulturell autonomi innebär inte obegränsad rätt att besluta om sina traditionella näringar. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom näring som han eller hon valt fritt. Också lokalbefolkningen har av tradition kunnat bedriva renskötsel, jaga och fiska på samma grunder som samerna. De begränsningar av fiskerätten som föreskrivs i lagen om fiske och med stöd av den tillämpas enhetligt på alla som bedriver fiske och begränsningarna i fråga kan inte anses kränka samernas kulturella autonomi.

Befolkningen i Lappland kan också ha rättigheter till exempelvis fiske enligt särskilda grunder. Den föreslagna lagen ingriper inte i innehållet i dessa rättigheter enligt särskilda grunder. Fiskerättigheter enligt särskilda grunder som hör till en fastighet borde enligt 101 § i fastighetsbildningslagen (554/1995) utredas och avgöras genom en fastighetsbestämning. Fastighetsbestämning förrättas i princip på ansökan av fastighetens ägare eller någon annan part, men om villkoren i lagen uppfylls kan förrättningskostnaderna också betalas av statens medel.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 25 november 2008 en arbetsgrupp som skulle bereda den totalreform av lagen om fiske som nämns i regeringsprogrammet för Matti Vanhanens andra regering. För att bistå

arbetsgruppen tillsattes fyra sektioner som skulle bereda de temahelheter som hänför sig till fiskerättigheter, fiskerinäringen, finansiering och övervakning. Arbetsgruppens och sektionernas uppgift var att utarbeta ett förslag till en ny lag om fiske, där särskilt den helhet som hänför sig vandringsfiskar och yrkesfiskarnas verksamhetsförutsättningar skulle beaktas. Ett mål var dessutom att revidera lagen om fiske så att den skulle börja uppfylla de krav som följer av ändringar som företagits i annan lagstiftning, rättspraxis samt grundlagen som trädde i kraft år 2000. Sedermera skulle man enligt programmet för Jyrki Katainens regering i samband med reformen av lagen om fiske dessutom trygga bevarandet av den biologiska mångfalden samt utveckla och utvidga den allmänna fiskerätten på ett hållbart sätt med tanke på fritidsfisket som är ett naturintresse som delas av många. Systemet med fisketillstånd skulle förenklas.

I arbetsgruppen och sektionerna fanns företrädare för jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet, finansministeriet, justitieministeriet, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter rf, Finlands Yrkesfiskarförbund rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Ingå fiskeområde, Tammela fiskeområde, Pro Fisk rf, Sametinget, Vattenägarnas delegation, Forststyrelsen, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund rf, Finlands Fiskeguide gille rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Livsmedelsindustriförbundet rf, Suomen Sisävesiammattikalastajat ry och Finlands Fiskhandlarförbund rf. Arbetsgruppen och sektionerna hörde dessutom som permanenta sakkunniga företrädare för justitieministeriet, Helsingfors universitets juridiska fakultet, Jyväskylän universitet institution för bio- och miljövetenskaper, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet samt Lantmäteriverket.

Arbetsgruppen lät göra separata utredningar som underlag för lagreformen som följer: En grundläggande kartläggning av reformen av fiskelagstiftningen (JM Minna Mättö), Förhållandet mellan grundlagens bestämmelser om grundläggande rättigheter och vattenområdesägarens bestämmanderätt (docenten i

författningsrätt JD Pekka Länsineva), En rättsjämförande utredning om lagstiftningen i anslutning till ordnandet av fiskerihushållningen i olika länder (professor Erkki J. Hollo), Specialfrågor i anslutning till fiskerättigheter i norra Lappland (JL Juha Joonas), En utredning om juridiska frågor i anslutning till kvotförvaltningen (Helsingfors universitets Institut för internationell ekonomisk rätt, dvs. KATTI). Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (VFFI) gjorde i samarbete med Jyväskylä universitets ekonomiska fakultet en utredning om de ekonomiska konsekvenserna av yrkesfiske och fritidsfiske av lax. Dessutom gjorde VFFI en utredning av effekten av användningen av fiskvårdsavgifterna samt en utredning om fiskets roll i dagens samhälle och i framtiden. Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf gjorde en utredning om tillämpade och nya fritidsfiskemetoder och utrustning, som lagen om fiske inte känner eller vilkas användning orsakar lagtolkningsproblem. Centralförbundet för Fiskerihushållning rf gjorde en kartläggning av de beslut som styr fisket och som har fattats i fråga om ett fiskeområde, en sjö eller något annat i fiskerihänseende sammanhängande vattenområde.

Strävan var att genomföra lagberedningen på ett så öppet sätt som möjligt genom att höra intressentgrupper och medborgare. Arbetsgruppernas beredningsmaterial offentliggjordes på ministeriets webbplats. På webbplatsen fanns också en responslåda, där man samlade in medborgarnas åsikter om behovet av att revidera lagen om fiske. Som ett led i arbetsgruppens arbete ordnades flera seminarier på olika håll i Finland.

Arbetsgruppen för lagen om fiske överlämnade en mellanrapport om sitt arbete den 10 januari 2010. Bestämmelserna om tillsyn över fisket och fiskeövervakning delreviderades enligt arbetsgruppens och övervakningssektionens förslag genom lag 270/2011 (RP 271/2010 rd). Den separata ändring av frågan om tillstånd för fiskeguider som förutsettes i Jyrki Katainens regeringsprogram genomfördes genom lag 293/2012 (RP 135/2011 rd).

Arbetsgruppen för lagen om fiske blev klar med sin slutrapport den 27 januari 2012. Slutrapporten innehöll inga egentliga förslag

till författningar utan ett antal riktlinjer utifrån vilka regeringens proposition med förslag till ny lag om fiske utarbetades (som tjänstemannaberedning) vid jord- och skogsbruksministeriet.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Arbetsgruppens slutrapport sändes på remiss. Det kom 83 yttranden. I yttrandena understöddes bl.a. den planerade bestämmelsen om lagens syfte, modellen med ett kort samt tillräckliga bemyndiganden att begränsa fisket särskilt för att säkerställa skyddet av vandringsfiskar. Utifrån arbetsgruppens slutrapport och yttrandena om den bereddes ett förslag till ny lag om fiske vid jord- och skogsbruksministeriet.

Utifrån utkastet till proposition har jord- och skogsbruksministeriet haft överläggningar med olika intressentgrupper. Före den egentliga remissbehandlingen har de centrala organisationerna i branschen samt myndighetsaktörerna fått kommentera utkastet till paragrafer. Jord- och skogsbruksministeriet har begärt yttranden av arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, högsta förvaltningsdomstolen, Vasa förvaltningsdomstol, regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna, landskapsförbunden, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf och dess medlemsorganisationer, Finlands Yrkesfiskarförbund rf, Finlands Fiskhandlarförbund rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf och dess fritidsfiskardistrikt, Finska kustens fiskeövervakare rf, Suomen sisävesiammattikalastajat ry, Finsk Energiindustri rf, Finlands Fiskeguide gille rf, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Sametinget, Forststyrelsen, Pro Fisk rf, Natur och Miljö rf, WWF, Pensionstagarnas Centralförbund, Livsmedelssäkerhetsverket, Landsbygdsverket, Helsingfors och Jyväskylä universitet, Lantmäteriverket.

Det kom X yttranden om utkastet till proposition. Det har sammanställts sammandrag

av yttrandena (YYYYY). De finns tillgängliga i elektronisk form på jord- och skogsbruksministeriets webbplats.

6 Samband med andra propositioner

- lag om naturresurscentralen

Lag om fiske

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:
1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att med utgångspunkt i bästa tillgängliga information ordna nyttjandet och vården av fiskresurserna på ett sätt som är ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart så att en uthållig och mångsidig avkastning som fiskresurserna ger, fiskbeståndens naturliga livscykel samt mångfalden hos och skyddet av fiskresurserna och den övriga vattennaturen tryggas.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på fiske inom det vattenområde som avses i 1 kap. 3 § 1 mom. 2 punkten i vattenlagen (587/2011), i den ekonomiska zon som avses i 1 § i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) och på vattentäckta översvämningsområden utanför gränsen för ett vattenområde.

Det som i denna lag bestäms om fisk och fiske gäller också nejonöga och kräfta samt fångst av dem. Denna lag gäller också fångst av fiskar som hör till tillämpningsområdet för 6 kap. i naturvårdslagen (1096/1996).

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas, om inte något annat följer av unionslagstiftningen om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik eller av den nationella lagstiftning som antagits för genomförande av den eller av en överenskommelse med en främmande stat.

Bestämmelserna i denna lag och i förordningar som utfärdats med stöd av den ska tillämpas också på vattendrag vid riksgränsen, om inte något annat har fastställts utgående från en överenskommelse med en främmande stat.

Vid tillämpning av denna lag och vid annan verksamhet som är förenlig med denna lag ska dessutom naturvårdslagen och det som har bestämts, föreskrivits eller beslutats med stöd av den iakttas.

Bestämmelser om skolternas rätt att fiska på statens vattenområden inom skoltområdet finns i skollagen (253/1995).

På införsel av fisk- eller kräftarter och fisk- eller kräftstammar som inte förekommer i vilt tillstånd i Finland samt på införsel av könsceller av sådana tillämpas utöver denna lag lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) och lagen om djursjukdomar (441/2013).

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *vård av fiskresurser* att fiskbeståndens biologiska mångfald och avkastningsförmåga tryggas genom styrning av fisket samt genom andra åtgärder för förbättrande av fiskbeståndens tillstånd och fiskemöjligheterna,

2) *fiskbestånd* mängden i ett och samma område samtidigt levande fiskindivider av en och samma art,

3) *vandringsfisk* lax, insjölox, ål, nejonöga och asp samt vandrande bestånd av öring, röding, harr och sik,

4) *vattendrag för vandringsfisk* ett vattenområde som vandringsfisken använder som en viktig vandringsväg eller ett viktigt förökningsområde,

5) *fors- och strömområde i vattendrag för vandringsfisk* ett sådant område i ett vattendrag som för vandringsfisk där

a) vattnet skönjbart strömmar i riktning nedströms,

b) strömdragets uppströmsvatten befinner sig högre upp än nedströmsvattnet, varvid vattenytan är sluttande, och

c) vattenområdet vintertid är täckt av svag is eller inte har något istäcke,

6) *mete* fiske utan bete där det används ett spö och en krok där agn kan fästas,

7) *pilkfiske* fiske med ett spö och en vid en rev fäst pilk som hålls i rörelse i lodrät riktning,

8) *bete* ett konstgjort drag eller en konstgjord wobbler, fluga eller jigg eller ett med dem jämförligt konstgjort lockmedel som är försett med krokar och som med sin rörelse, färg eller form lockar fisken att hugga,

9) *handedskapsfiske* sådant annat fiske än *mete* eller *pilkfiske* som sker med ett spö och bete samt trollingfiske med ett spö, bete och viktdrag,

10) *fiskvårdsavgift* en avgift till staten med syfte att främja fiskerihushållningen,

11) *innehavare av fiskerätt*

a) delägarlaget för ett samfällt vattenområde,

b) ägaren av ett sådant vattenområde som inte hör till ett delägarlag,

c) ägaren av en i 2 § i fastighetsbildningslagen (554/1995) avsedd fastighet, till vilken hör en enskild särskild förmån som består av rätt att fiska inom ett vattenområde som ägs av en annan eller andel i en sådan till flera fastigheter hörande särskild förmån där det ingår rätt att fiska inom ett vattenområde som ägs av en annan,

d) en fysisk eller juridisk person som förvaltar fiskerätt utgående från fiskeservitut eller någon annan rättslig grund, eller

e) en fysisk eller juridisk person som förvaltar fiskerätt utgående från ett arrendeavtal som kan överföras utan att ägaren hörs,

12) *delägarlag* ett delägarlag som avses i 3 § i lagen om samfälligheter (758/1989),

13) *plan för nyttjande och vård* en plan som utarbetas i syfte att regionalt ordna nyttjandet och vården av fiskresurserna,

14) *värde för redskapsenheter* ett fångstredskaps eller en fiskemetods relativa fångst-effektivitet,

15) *fastighetens antal redskapsenheter* omfattningen hos en fastighets fiskerätt inom ett visst vattenområde,

16) *stående fångstredskap* ett fiskeredskap som satts ut på plats i fångstsyfte såsom nät, långrev och andra krokredskap, ryssja, katsa och andra instängningsredskap,

17) *fast fångstredskap* en pata eller någon annan för fiske avsedd anläggning av bestående natur,

18) *kommersiellt fiske* verksamhet där fisk fångas för försäljning eller där den fångade fisken eller en del av den säljs,

19) *kommersiell fiskare* en fysisk eller juridisk person som har införts i ett register över dem som bedriver kommersiell fiskeverksamhet,

20) *fritidsfiske* sådant fiske, inbegripet husbehovsfiske, som inte är kommersiellt fiske,

21) *utplantering för etablering* utsättning av en fisk- eller kräftart eller en fisk- eller kräftstam i ett vattenområde där arten eller stammen inte förekommer från förut,

22) *fiskeförmåner enligt särskilda grunder* sådana i 2 § 1 punkten i fastighetsbildningslagen avsedda gemensamma eller enskilda särskilda förmåner som hör till en fastighet och berättigar fastighetens ägare att, annat än på grundval av ägande av eller delägarskap i vattenområde, fiska på ett vattenområde i en annans ägo (särskilt fiskeförmånsområde) eller använda en fristående fiskeplats, såsom en lax- eller sikpata eller en med dem jämförbar plats för fiskpata, en plats för drivfiske, en nätplats eller någon annan med dessa jämförlig del av en sjö eller ett vattendrag som används för fiske (särskild fiskeplats).

2 kap.

Fiskerätt och särskilda tillstånd som ger rätt att fiska

5 §

Fiskerätt som grundar sig på ägande av vattenområde

Rätten att fiska och att bestämma om fisket tillkommer vattenområdets ägare så som bestäms i denna lag.

Delägarna i ett samfällt vattenområde har rätt att fiska inom vattenområdet i enlighet med vad delägarlaget för det samfällda vattenområdet beslutar.

Rätten att fiska på ett vattentäckt över-
svämningsområde utanför den i 1 kap. 5 § i vattenlagen avsedda gränsen för ett vattenområde tillkommer vattenområdets ägare.

6 §

Fiskerättigheter enligt särskilda grunder

Ägaren av en fastighet till vilken det som särskild förmån hör rätt till en fiskeplats eller till fiske inom ett vattenområde i en annans ägo har rätt att fiska och att bestämma om fisket i överensstämmelse med förmånen.

7 §

Allmänna fiskerättigheter

Var och en har rätt att avgiftsfritt meta och pilka samt rätt att avgiftsfritt fiska strömning med ett spö där det i reven har fästs krokar som hålls i rörelse i lodrät riktning.

Var och en som har fyllt 18 år och betalat fiskvårdsavgift samt var och en som är under 18 år har rätt att bedriva handredskapsfiske. Bestämmelser om fiskvårdsavgiften och om betalning av den finns i 9 kap.

Rättigheterna enligt 1 och 2 mom. gäller varken fors- och strömområden i vattendrag för vandringsfisk eller sådana vattenområden där det med stöd av någon annan bestämmelse är förbjudet att fiska. För tävlingar i mete, pilkfiske och handredskapsfiske eller andra motsvarande anordnade tillställningar ska tillstånd av fiskerättsinnehavaren inhämtas.

Det som bestäms i 1—3 mom. tillämpas också inom statsägda vattenområden.

8 §

Fiske inom allmänt vattenområde och i den ekonomiska zonen

I Finlands ekonomiska zon och inom allmänt vattenområde i havet har varje medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som antingen har fyllt 18

år och betalat fiskvårdsavgift eller är under 18 år rätt att bedriva fritidsfiske. I de ovan nämnda områdena har kommersiella fiskare som är registrerade i Finland rätt att bedriva kommersiellt fiske.

Fiskefartyg som är registrerade i Europeiska unionens medlemsstater har en i bestämmelserna om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik fastställd rätt att bedriva kommersiellt fiske i Finlands ekonomiska zon och inom Finlands territorialvatten.

Om det kommersiella fiskets behov förutsätter det, kan Forststyrelsen för bedrivande av sådant fiske arrendera ut till kommersiella fiskare fångstplatser för lax eller havsöring inom allmänt vattenområde i havet eller i Finlands ekonomiska zon. Den fiskerätt som avses i 1 och 2 mom. gäller inte på fångstplatser som nämns i detta moment.

Forststyrelsen beslutar i enlighet med de principer som fastställs i en plan för nyttjande och vård om rätten att fiska och om fisketillstånd inom allmänt vattenområde.

9 §

Statens enskilda fisken

Statens enskilda fisken förbehålls fortfarande staten där de sedan gammalt har varit och fortfarande är i statens besittning. Forststyrelsen beslutar om användningen av statens enskilda fisken.

Närmare bestämmelser om användningen av statens enskilda fisken får utfärdas genom förordning av statsrådet, varvid intressena hos kommersiella fiskare i grupp I som avses i 87 § 1 mom. ska beaktas i första hand.

10 §

Rätt till fisketillstånd i övre Lappland

Personer vars hemkommun som avses i 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) är Enontekis, Enare eller Utsjoki kommun har rätt att avgiftsfritt få tillstånd av Forststyrelsen att fiska på vattenområden som tillhör staten och finns i deras hemkommun.

Det i 1 mom. avsedda tillståndet är personligt och ges för högst tre år i sänder. Tillståndet gäller inte de områden i Tana älvs och

Näätämojokis vattendrag där lax och öring stiger, öringens och laxens vandringsområden i Tuulomajokis och Paatsjokis vattendrag eller de områden i Torne älvs och Ounasjokis vattendrag där lax och öring stiger. Forststyrelsen beviljar särskilda tillstånd som gäller de ovannämnda områdena.

11 §

Utarrendering av fiskerätt

Med utarrendering av fiskerätt avses i denna lag utarrendering av vattenområde för fiske eller annat upplåtande mot vederlag av rätten till en viss fiskeplats eller till fångst av en viss fiskart eller till användning av redskap av ett bestämt slag.

Innehavaren av fiskerätt kan arrendera ut fiskerätten tills vidare eller för en viss tid. Det arrendeavtal som gäller fiskerätten ska ingås skriftligen. Arrendatorn får inte arrendera ut fiskerätten eller en del av den och inte heller upplåta fisketillstånd som gäller arrendeområdet till en tredje part, om inte något annat har överenskommit i avtalet om utarrendering av fiskerätt.

Arrendegivaren kan häva ett arrendeavtal som gäller fiskerätt, om arrendatorn trots anmärkning från arrendegivaren missbrukar sin fiskerätt, underlåter att betala arrendet eller annars fortlöpande eller vid upprepade tillfällen bryter mot sina skyldigheter som följer av avtalet eller denna lag.

Närmare bestämmelser om utarrendering av statsägda vattenområden för fiskeändamål får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Fisketillstånd som en delägare i ett delägarlag beviljar

En delägare i ett samfällt vattenområde kan utan de övriga delägarnas samtycke ge någon annan tillstånd att utan eller mot vederlag nyttja fiskerätt som tillkommer delägaren. Om tillståndet ges för längre tid än ett år, ska det meddelas skriftligen och inom ett konstituerat delägarlags område ska delägarlaget underrättas om det.

En sådan delägare i ett samfällt vattenområde som ger ett tillstånd enligt 1 mom. ska se till att tillståndshavaren vid fiske inte överskrider den maximala fiskerätt som tillkommer delägaren.

Ett till en annan givet tillstånd att med stöd av fiskerätt som hör till en fastighet fiska permanent eller under en viss tid som är längre än två år kan inskrivas i enlighet med 14 kap. i jordabalken (540/1995).

13 §

Regionalt tillstånd att bedriva kommersiellt fiske

I syfte att trygga en uthållig avkastning och ett hållbart nyttjande av fiskresurserna samt genomförandet av planen för nyttjande och vård kan närings-, trafik- och miljöcentralen för en viss tid av högst fem år bevilja en kommersiell fiskare tillstånd att bedriva kommersiellt fiske, om

1) vattenområdet i planen för nyttjande och vård har fastställts lämpa sig väl för kommersiellt fiske,

2) situationen för fiskbestånden i vattenområdet möjliggör nyttjande av dem för kommersiellt fiske,

3) tillståndssökanden inte själv eller med bistånd av fiskeriområdet har nått en överenskommelse med innehavarna av fiskerätt om nyttjande av vattenområdet för kommersiellt fiske, och

4) bedrivandet av kommersiellt fiske inte medför betydande olägenhet för strandägarna och innehavarna av stränder i området eller för annan användning av området.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i tillståndet bestämma de områden där fiske är tillåtet, de fångstredskap som är tillåtna vid fiske, de fiskarter som får fiskas, de tillåtna tidpunkterna för fiske samt vid behov den största tillåtna fångstmängden. Dessutom kan i tillståndet bestämmas när den kommersiella fiskaren ska rapportera fångsterna.

Tillstånd enligt 1 mom. får inte beviljas, om fiske som sker med stöd av tillståndet skulle medföra en oskäligen försvagning av fiskerättsinnehavarens möjligheter att nyttja sin fiskerätt eller föranleda en betydande olägenhet av något annat slag.

14 §

Ersättning för kommersiellt fiske till innehavare av fiskerätt

En kommersiell fiskare ska, efter ha erhållit tillstånd enligt 13 §, kalenderårsvis betala till innehavarna av fiskerätt sådana med de i tillståndet fastställda fångstredskapen förenliga skäligen avgifter som utgör ersättning för att vattenområdet utnyttjas för kommersiellt fiske. Avgifterna ska grundas på de gängse priser i området som fastställts i planerna för nyttjande och vård inom närings-, trafik- och miljöcentralens verksamhetsområde.

15 §

Givande av företräde vid beviljande av tillstånd att bedriva kommersiellt fiske

Om tillstånd som gäller ett visst vattenområde söks av fler kommersiella fiskare än det antal som kan beviljas tillstånd med avseende på situationen för fiskbestånden i området, kan närings-, trafik- och miljöcentralen vid beviljandet av tillstånd ge företräde åt sökande som är sådana kommersiella fiskare i grupp I som avses i 87 § 1 mom. och som redan tidigare haft tillstånd att bedriva kommersiellt fiske i det nämnda vattenområdet eller anknyttande vattenområden.

Närings-, trafik- och miljöcentralens tillståndsbeslut ska iaktas även om det överklagas.

16 §

Ändring av tillståndsvillkor och återkallelse av tillstånd

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan ändra villkoren i ett tillstånd som getts med stöd av 13 §, om förhållandena i tillståndsområdet efter beviljandet har förändrats väsentligt så att fiske som är förenligt med tillståndsvillkoren inte längre kan tillåtas på grund av de förändrade förhållandena, eller om fiske som avses i tillståndet inte längre skulle uppfylla kraven i planen för nyttjande och vård.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett tillstånd, om tillståndshavaren upprepade gånger underlåter att betala avgifter som avses i 14 §, väsentligt eller upprepade gånger bryter mot villkoren eller mot bestämmelser i denna lag och trots anmärkning och varning från närings-, trafik- och miljöcentralen inte upphör att bryta mot villkoren.

17 §

Kommersiella fiskares rätt att nyttja statens markområden

En kommersiell fiskare som hör till de kommersiella fiskare i grupp I som avses i 87 § har rätt att vid behov på sådana statsägda havsstränder samt holmar och skär i havet som inte reserverats för annat bruk enligt anvisning av Forststyrelsen eller av en annan myndighet som förvaltar markområdet i fråga, och på skäligen villkor som fastställs av denna, arrendera ett markområde för uppförande av för fisket behövliga förvaringsutrymmen, för torkning av fångstredskap och för tillfällig inkvartering som är nödvändig vid bedrivandet av kommersiellt fiske.

18 §

Regionalt tillstånd att bedriva fiskeguideverksamhet

För att trygga verksamhetsbetingelserna för fisketurism kan närings-, trafik- och miljöcentralen bevilja tillstånd att inom centralens verksamhetsområde eller delar av det anordna sådana tillställningar inom fisketurismen i vilka högst sex fiskare åt gången deltar och där det bedrivs mete, pilkfiske eller handredskapsfiske enligt 7 §. Ansökan om tillstånd ska göras skriftligt, och tillstånd kan beviljas om ett hållbart utnyttjande av fiskbestånden tillåter det. Tillståndet kan gälla högst fem år i sänder.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i tillståndet ställa upp regionala fiskebegränsningar eller bestämma kvoter för dagsfångsten, om fiskeriekonomiska synpunkter eller situationen för fiskbestånden i området förutsätter detta. Närings-, trafik- och miljöcentra-

len ska av de fiskeriområden som finns inom dess verksamhetsområde årligen begära utlå- tande om de omständigheter som inverkar på uppställandet av regionala fiskebegränsning- ar och bestämmandet av kvoter för dags- fångsten.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett tillstånd, om tillståndshavaren väsentligt bryter mot villkoren i tillståndet och trots anmärkning och varning från närings-, trafik- och miljöcentralen inte upphör att bryta mot villkoren.

Efter att ha fått det tillstånd som avses i 1 mom. ska fisketurismföretagaren kalender- årsvis till staten betala en fiskvårdsavgift på 100 euro för att användas på det sätt som be- stäms nedan i denna lag.

3 kap.

Fiskeriororganisationer och deras uppgifter

19 §

Fiskerimyndigheter

Jord- och skogsbruksministeriet samt de närings-, trafik- och miljöcentraler som skö- ter fiskeriärenden är statliga fiskerimyndig- heter.

I denna lag separat föreskrivna myndig- hetsuppgifter inom fiskeriförvaltningen sköts dessutom av Forststyrelsen, Naturresurscen- tralen och, i fråga om fisketillsynen och fis- keövervakningen, de myndigheter som nämns i 98 §.

20 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens uppgif- ter

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska

1) svara för den fiskeriförvaltning som åligger staten,

2) bevaka det allmänna fiskeriintresset samt främja ett hållbart fiske och en hållbar vård av fiskresurserna,

3) lämna fiskeriområdena sakkunnighjälp,

4) se till att fiskeriområdena handlar i en- lighet med bestämmelserna i lag och sina reglementen samt planen för nyttjande och

vård och fullgör de uppgifter som åligger dem, samt vid behov vidta åtgärder för att avhjälpa brister och missförhållanden,

5) styra och övervaka den fiskerirådgivning som utförs med statsmedel,

6) handlägga ärenden som rör upprätthål- landet av kontakter mellan fiskerimyndighe- terna och fiskeriområdena, samt

7) sköta de övriga uppgifter som åläggs den i denna lag.

I ärenden som rör fisketillsyn och fiske- övervakning kan närings-, trafik- och miljö- centralen vara verksam i hela landet, om en myndighet begär handräckning.

21 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens behö- righet i den ekonomiska zonen

De uppgifter som hör till närings-, trafik- och miljöcentralen sköts i den ekonomiska zon som avses i lagen om Finlands ekono- miska zon av den närings-, trafik- och miljö- central vid vars verksamhetsområde den be- rörda delen av den ekonomiska zonen ligger. Gränsen mellan närings-, trafik- och miljö- centralernas verksamhetsområden anses fort- sätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonens yttre gräns utan att ändra riktning.

22 §

Indelning i fiskeriområden

Vattenområdena delas in i fiskeriområden, oberoende av ägandeförhållanden och kom- mungränser. Ett fiskeriområde utgör ett ur fiskeriekonomiskt perspektiv tillräckligt stort sammanhängande vattendragsområde. När det vattendragsområde som ingår i fiskeriom- rådet fastställs ska man särskilt beakta områ- desindelningens lämplighet för vandringsfis- kens livscykel, möjligheterna att organisera fisket ändamålsenligt, indelningen i avrin- ningsområden samt indelningen av vattenom- rådena i vattenförvaltningsområden och havsförvaltningsområdet enligt lagen om vat- tenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004).

Indelningen i fiskeriområden gäller inte allmänt vattenområde i havet, till den del de i 1 § nämnda målen inte kräver att området omfattas av indelningen i fiskeriområden.

Fiskeriområdenas geografiska gränser fastställs av närings-, trafik- och miljöcentralen utifrån ett förslag som en i 32 § avsedd regional fiskerisamarbetsgrupp har lagt fram och efter det att centralen hört jord- och skogsbruksministeriet och andra centrala aktörer. Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar också om delning av fiskeriområden samt om förenande av ett fiskeriområde med ett annat eller ändring av dess gränser, i det fall att förändrade förhållanden eller särskilda skäl förutsätter det. Ansökan om vidtagande av ovannämnda åtgärder, fränsett fastställelse av gränser, kan göras av ett fiskeriområde eller en innehavare av fiskerätt.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, efter att ha hört de berörda fiskeriområdena och innehavarna av fiskerätt, också på eget initiativ besluta om ändring av ett fiskeriområdes gränser. Uppkommer oklarhet om vilken närings-, trafik- och miljöcentral som är behörig att ändra gränserna för ett fiskeriområde, avgör jord- och skogsbruksministeriet behörighetsfrågan.

Närmare bestämmelser om grunderna för var gränserna mellan fiskeriområdenas verksamhetsområden ska gå får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

23 §

Fiskeriområdets rättsliga form, medlemmar och organ

Fiskeriområdena är offentligrättsliga föreningar med syftet att utveckla fiskerihushållningen inom det egna området och främja samverkan mellan medlemmarna för att ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna ska kunna ordnas i överensstämmelse med principerna i 1 §. Fiskeriområdet kan ingå behövliga förbindelser som verksamheten förutsätter samt förvärva egendom i sitt namn eller för sitt bruk.

Medlemmar i ett fiskeriområde är innehavarna av fiskerätt inom området samt de landsomfattande organisationerna inom fis-

keribranschen. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer en förteckning över de landsomfattande organisationerna inom fiskeribranschen för fem år i sänder.

Organ för fiskeriområdet är fiskeriområdets allmänna möte samt fiskeriområdets styrelse och verksamhetsledare.

Bestämmelser om uppgifterna för fiskeriområdets verksamhetsledare utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Fiskeriområdenas uppgifter

Fiskeriområdena ska

- 1) planera ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna,
- 2) göra upp ett förslag till plan för nyttjande och vård, verkställa den godkända planen och ge akt på dess effekter,
- 3) sköta den information som anknyter till nyttjande och vård av fiskresurserna,
- 4) organisera fiskeövervakningen,
- 5) samla uppföljningsuppgifter som gäller fiske och åtgärderna för vård av fiskbestånden,
- 6) främja bildandet av gemensamma fisketillståndsområden för fritidsfiskets och det kommersiella fiskets behov,
- 7) sköta de uppgifter som ägarna av vattenområden har överfört till fiskeriområdet,
- 8) fördela mellan ägarna av vattenområden de medel som influtit i form av ersättning för i 7 § 2 mom. avsett handredskapsfiske,
- 9) sköta de övriga uppgifter som grundar sig på närings-, trafik- och miljöcentralens resultatstyrning och på denna lag.

25 §

Fiskeriområdets allmänna möte

Fiskeriområdets beslutanderätt utövas av fiskeriområdets allmänna möte.

Medlemmarna i ett fiskeriområde har rätt till en företrädare vid det allmänna mötet som följer:

- 1) varje delägarlag vars vattenområde omfattar minst 100 hektar,

2) varje ägare av sådana vattenområden som inte hör till ett delägarlag och vars areal är minst 100 hektar,

3) varje sammanslutning av till fiskeriområdet hörande delägarlag eller av ägare till sådana vattenområden som inte hör till ett delägarlag, när sammanslutningen förvaltar ett vattenområde vars sammanräknade areal är minst 100 hektar,

4) varje landsomfattande organisation inom fiskeribranschen som avses i 23 § 2 mom.

Innehavarna av fiskeförmåner enligt särskilda grunder har rätt till en gemensam företrädare vid det allmänna mötet.

Vid fiskeriområdets allmänna möte har varje företrädare som representerar en minst 1 000 hektar stor vattenområdesegendom tre röster, varje företrädare som representerar en minst 500 hektar men under 1 000 hektar stor vattenområdesegendom två röster och varje företrädare som representerar andra medlemmar en röst. Vid fiskeriområdets allmänna möte har de landsomfattande miljöorganisationerna rätt till en sakkunnigföreträdare som har närvaro- och yttranderätt vid mötet men inte rösträtt. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer för fem år i sänder en förteckning över de organisationer som avses i detta moment.

Bestämmelser om beslutsfattandet och mötesförfarandet vid det allmänna mötet samt om andra behövliga frågor som gäller det allmänna mötet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

26 §

Uppgifter som fiskeriområdets allmänna möte ska sköta

Fiskeriområdets allmänna möte

1) utser fiskeriområdets styrelse,
2) beslutar om fastställande av fiskeriområdets bokslut och beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen,

3) fastställer fiskeriområdets årliga verksamhetsplan och plan för användningen av medel samt verksamhetsplan på längre sikt än ett år,

4) fastställer förslaget till fiskeriområdets plan för nyttjande och vård,

5) fastställer förslaget till reglemente för fiskeriområdet,

6) fastställer fördelningen av ersättningsmedel bland ägarna av vattenområden,

7) beslutar om användningen av ersättningsmedel som återgått till fiskeriområdet,

8) beslutar om omprövning av beslut som har fattats av fiskeriområdets allmänna möte, styrelse eller verksamhetsledare.

27 §

Fiskeriområdets styrelse och dess uppgifter

Till fiskeriområdets styrelse hör högst nio medlemmar. Mandatperioden för styrelsens medlemmar är tre år. Årligen väljs en tredjedel av styrelsens medlemmar.

Fiskeriområdets styrelse ska

1) bereda de ärenden som ska behandlas vid fiskeriområdets allmänna möte och verkställa fiskeriområdets beslut,

2) genomföra de uppgifter som enligt planen för nyttjande och vård hör till fiskeriområdet och rapportera om hur målen i planen har uppfyllts,

3) tillkännage fiskeriområdets beslut,

4) ordna skötseln av uppgifter som anknyter till fiskeriområdets med denna lag förenliga skyldighet angående fiskeövervakning, samt

5) anställa och avskeda fiskeriområdets personal.

Genom fiskeriområdets reglemente kan uppgifter som enligt 1 mom. hör till styrelsen, fränsett de uppgifter som avses i 5 punkten, överföras på verksamhetsledaren.

Bestämmelser om styrelsens beslutsfattande och om andra behövliga frågor som gäller styrelsen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

28 §

Organmedlemmars och anställdas ansvar

När medlemmar i och anställda hos ett fiskeriområdes organ sköter en offentlig för-

valtningsuppgift ska de iakttä förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på medlemmar i och anställda hos ett fiskeriområdes organ när de utövar offentlig makt vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter.

I fråga om ersättning för skada som orsakats när en medlem i eller en anställd hos ett fiskeriområdes organ skött en offentlig förvaltningsuppgift gäller det som i skadeståndslagen (412/1974) bestäms om offentliga samfunds och tjänstemäns skadeståndsansvar samt om ersättning för skada som inträffat under tjänsteutövning.

29 §

Fiskeriområdets reglemente

I ett fiskeriområdes reglemente ska anges

- 1) fiskeriområdets namn och dess förvaltnings hemort samt i stora drag de vattenområden som fiskeriområdet omfattar,
- 2) hur valet av företrädare vid fiskeriområdets allmänna möte sker,
- 3) när fiskeriområdets allmänna möten hålls,
- 4) hur fiskeriområdets allmänna möte sammankallas och hur ärendena vid detta handläggs,
- 5) hur styrelsemedlemmarnas verksamhet och handläggningen av ärenden vid styrelsens sammanträden är ordnad,
- 6) hur handlingar undertecknas på fiskeriområdets vägnar,
- 7) fiskeriområdets anställda, deras uppgifter och mandatperiod samt hur de anställs,
- 8) grunderna för användningen av medel och för räkenskapsföringen,
- 9) hur meddelanden tillkännages, samt
- 10) andra omständigheter av betydelse med tanke på fiskeriområdets verksamhet.

Reglementet bereds av fiskeriområdet och fastställs av närings-, trafik- och miljöcentralen.

30 §

Bokföring och revision

Fiskeriområdets räkenskapsperiod är ett kalenderår. Fiskeriområdet ska årligen överlämna en berättelse om sin verksamhet under räkenskapsperioden till närings-, trafik- och miljöcentralen. Berättelsen ska innehålla uppgifter om väsentliga händelser under räkenskapsperioden och efter dess utgång, en uppskattning om den sannolika framtida utvecklingen samt en redogörelse för utfallet av målen i planen för nyttjande och vård.

Bokföringslagen (1336/1997) tillämpas på fiskeriområdets bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut.

Fiskeriområdet är skyldigt att förrätta revision årligen. På revisionen tillämpas revisionslagen (459/2007).

Närmare bestämmelser om den berättelse som avses i 1 mom. och om dess innehåll får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

31 §

Tillsyn över fiskeriområdets verksamhet

Närings-, trafik- och miljöcentralen övervakar verksamheten i fiskeriområdena inom centralens verksamhetsområde. Närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av fiskeriområdet och revisorerna få de uppgifter, handlingar och utredningar som den anser vara nödvändiga för tillsynen. Uppgifter som fiskeriområdet gett med avseende på tillsynen får inte röjas för utomstående eller användas för något annat ändamål utan tillstånd av fiskeriområdet. Fiskeriområdet ska underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om namn och kontaktuppgifter för styrelsens ordförande och vice ordförande samt verksamhetsledaren.

Om fiskeriområdet ligger inom flera närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområden, behandlas ärenden som gäller fiskeriområdet vid den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde största delen av fiskeriområdets vattenareal ligger.

32 §

Den regionala fiskerisamarbetsgruppen

Närings-, trafik- och miljöcentralen tillsätter inom sitt verksamhetsområde en regional fiskerisamarbetsgrupp som ska biträda vid skötseln av fiskeriärenden inom området, samordningen av uppfattningar och utnyttjandet av forskningsrön. Fiskerisamarbetsgruppen tillsätts för fem år i sänder och består av företrädare för fiskeriområdena, fiske- och miljöorganisationerna, forskningen och förvaltningen.

Fiskerisamarbetsgruppen styrs av närings-, trafik- och miljöcentralen och har till uppgift att vid behov göra framställningar och ta initiativ som gäller ordnande av fisket och vård av fiskbestånden. Fiskerisamarbetsgruppen bedömer kvaliteten på planerna för nyttjande och vård samt lämpligheten hos de nyttjande- och vårdåtgärder som föreslås i dem och gör vid behov framställningar med syftet att samordna åtgärder som föreslagits i planerna för vård och nyttjande inom olika områden samt i de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna. Fiskerisamarbetsgruppen lägger fram för närings-, trafik- och miljöcentralen ett förslag till indelning i fiskeriområden som gäller dess verksamhetsområde.

33 §

Samarbetsgruppen för fiskerifrågor i övre Lappland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland inrättar en samarbetsgrupp för behandling av fiskerifrågor som gäller de fiskevatten i Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner som tillhör staten. Samarbetsgruppen tillsätts för tre år i sänder. Den ska inom sitt verksamhetsområde ge utlåtanden, göra framställningar och ta initiativ samt fullgöra övriga uppgifter som åläggs den.

Den i 1 mom. avsedda samarbetsgruppen består av företrädare för Forststyrelsen, sametinget, fiskeriområdena, kommunerna, de kommersiella fiskarna, fritidsfiskarna, fiskeriforskningen samt de landsomfattande mil-

jöorganisationer som avses i 25 § 3 mom. Varje part utser en medlem och en ersättare för denne. Om parterna inte har organiserat sig eller om organisationerna inte når enighet om en för dem gemensam kandidat, utser närings-, trafik- och miljöcentralen en av kandidaterna. Samarbetsgruppen väljer inom sig ordförande och en vice ordförande.

Samarbetsgruppen sammanträder på kallelse av ordföranden eller, om denne har förhinder, av vice ordföranden och är beslutförmär när ordföranden och minst två andra medlemmar är närvarande.

4 kap.

Planering av nyttjandet och vården av fiskresurserna

34 §

Landsomfattande planer för förvaltning av fiskresurserna

För säkerställande av ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna samt av att de övriga målen i 1 § nås utarbetas vid behov landsomfattande planer för förvaltning av fiskresurserna. Jord- och skogsbruksministeriet svarar för förvaltningsplanens beredning och fastställer planen.

De fastställda landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna ska beaktas när planer för vård och nyttjande utarbetas och verkställs samt när fisket inom allmänna vattenområden ordnas. Planerna för nyttjande och vård får inte försvåra genomförandet av de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna.

35 §

Skyldighet att utarbeta en plan för nyttjande och vård

För uppnående av målen i 1 § ska fiskeriområdet för sitt områdes del utarbeta och ta i bruk en plan för nyttjande och vård som tryggar en uthållig och mångsidig avkastning och ett hållbart och mångsidigt nyttjande av fiskresurserna inom området samt fiskresursernas biologiska mångfald och som främjar

det kommersiella fiskets och fritidsfiskets verksamhetsbetingelser.

36 §

Utarbetande av planen för nyttjande och vård

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska meddela fiskeriområdena inom sitt verksamhetsområde skriftliga riktlinjer för utarbetande av planen för nyttjande och vård och för inledande av planeringen.

Fiskeriområdet utarbetar ett förslag till plan för nyttjande och vård av fiskresurserna inom sitt område. När planen utarbetas ska hänsyn tas till de krav angående nyttjandet och vården av fiskbestånden som ställs på grundval av annan lagstiftning, de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna, de riktlinjer som avses i 1 mom. samt sådana andra planer för nyttjande och vård av fiskresurserna vars genomförande planen kan inverka på.

Planen för nyttjande och vård ska innehålla

1) grundläggande uppgifter om vattenområdenas och fiskbeståndens tillstånd,

2) en plan över åtgärder för utveckling och främjande av fisket och en målbild beträffande dem,

3) en plan över åtgärder för vård av fiskbestånden, inklusive ett förslag till tryggnad av vandringsfiskarnas livscykel samt andra åtgärder som behövs för att trygga den biologiska mångfalden,

4) förslag till behövliga åtgärder för regional reglering av fisket och till fördelning av ägarersättningar som handredskapsfiske som avses i 7 § 2 mom. har inbringat,

5) fastställande av områden som är av betydelse från fiskeriekonomisk synpunkt och områden som lämpar sig väl för kommersiellt fiske och fisketurism, samt fastställande av för kommersiellt fiske lämpade fångstredskap inom respektive område som lämpar sig väl för kommersiellt fiske,

6) en plan för hur uppföljningen av uppgifter om fisket och fiskeövervakningen ska ordnas.

Närmare bestämmelser om innehållet i planen för nyttjande och vård får utfärdas genom förordning av statsrådet.

37 §

Godkännande av planen för nyttjande och vård

Närings-, trafik- och miljöcentralen godkänner planen för nyttjande och vård. Godkännandet förutsätter att planen

1) fullgör skyldigheterna i 35 och 36 § samt de övriga skyldigheter som föreskrivs i denna lag,

2) är förenlig med de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna och inte försvårar genomförandet av dem,

3) är förenlig med övriga fiskeriområdets planer för nyttjande och vård, och

4) har behandlats i den regionala fiskerisamarbetsgruppen.

Om ett förslag till plan för nyttjande och vård inte uppfyller förutsättningarna för godkännande, kan närings-, trafik- och miljöcentralen sända det tillbaka till fiskeriområdet för ny beredning.

Om ett fiskeriområde underlåter att utarbeta ett förslag till plan för nyttjande och vård inom utsatt tid eller, trots att förslaget sänts tillbaka, inte utarbetar ett sådant förslag till plan för nyttjande och vård som uppfyller förutsättningarna för godkännande, behöver närings-, trafik- och miljöcentralen inte betala till fiskeriområdet de medel som avses i 81 § 1 mom. 2 punkten förrän ett förslag som uppfyller förutsättningarna för godkännande har getts in till närings-, trafik- och miljöcentralen.

I enlighet med de befogenheter som anges i 53, 54, 57, 66 och 70 § kan närings-, trafik- och miljöcentralen i ett beslut om godkännande av planen för nyttjande och vård genomföra fiskeriområdets förslag till behövliga åtgärder för regional reglering av fisket genom att begränsa fisket inom området.

38 §

Giltighet för planen för nyttjande och vård samt ändring av planen

Planen för nyttjande och vård gäller i högst tio år från och med beslutet att godkänna den. Om ingen ny plan för nyttjande och vård har godkänts före den tidpunkt då den gamla

planen upphör att gälla, gäller den gamla planen tills en ny plan har godkänts och trätt i kraft.

Om situationen för fiskbestånden i fiskeriområdet under giltighetstiden för planen för nyttjande och vård har förändrats så väsentligt att genomförandet av planen för nyttjande och vård inte längre skulle uppfylla vare sig de mål som uppställts för planen eller det syfte som anges i 1 §, ska fiskeriområdet vidta åtgärder för att ändra planen för nyttjande och vård till behövliga delar. Initiativet till att ändra planen kan tas av den närings-, trafik- och miljöcentral som godkänt planen eller av fiskeriområdet.

Förslaget till ändring av planen för nyttjande och vård ska framläggas för närings-, trafik- och miljöcentralen för godkännande. Centralen godkänner ändringarna som ett inlägg i planen med iakttagande av förfarandet i 37 §.

När en plan för nyttjande och vård är på väg att upphöra att gälla ska ett förslag till en ny plan för nyttjande och vård framläggas för närings-, trafik- och miljöcentralen för godkännande senast sex månader innan den giltiga planen upphör att gälla.

39 §

Övervakning av verkställigheten av planen för nyttjande och vård

Närings-, trafik- och miljöcentralen övervakar att fiskeriområdets plan för nyttjande och vård verkställs som sig bör. Om ett fiskeriområde försummar att verkställa planen för nyttjande och vård så att de regionala fiskbeståndens livskraft eller uppnåendet av planens syfte äventyras, behöver närings-, trafik- och miljöcentralen inte betala till fiskeriområdet de anslag som avses i 81 § förrän verkställandet har inletts.

Om sådana brister i verkställandet av planen för nyttjande och vård som äventyrar fiskbeståndens livskraft eller uppnåendet av planens syfte beror på väsentliga underlåtenheter som en ägare av ett vattenområde ägare har gjort sig skyldig till, och om ägaren trots uppmaning från fiskeriområdet inte har vidtagit åtgärder för att verkställa planen, kan närings-, trafik- och miljöcentralen ålägga

ägaren att inom utsatt tid vidta behövliga åtgärder för att verkställa planen under hot om att närings-, trafik- och miljöcentralen låter utföra arbetet på ägarens bekostnad. Kostnaderna för åtgärderna betalas i förskott av statsmedel och indrivs till staten i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

40 §

Verkställighet och uppföljning av planen för nyttjande och vård

Nyttjandet och vården av fiskresurserna i fiskeriområdet ska ordnas i enlighet med en godkänd plan för nyttjande och vård. Fiskeriområdet och innehavarna av fiskerätt svarar för planens genomförande till den del de åtgärder som verkställandet av planen förutsätter gäller dem. Myndigheterna ska i sin verksamhet beakta de allmänna riktlinjer för nyttjande och vård av fiskresurserna som gäller fiskeriområdets plan för nyttjande och vård.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska inom sex månader från beslutet om godkännande av planen för nyttjande och vård underrätta jord- och skogsbruksministeriet om sådana i planen ingående förslag till regleringsåtgärder vars genomförande förutsätter att det föreskrivs om dem genom lag eller förordning.

Fiskeriområdet, närings-, trafik- och miljöcentralen samt den regionala fiskerisamarbetsgruppen ger akt på effekterna av att planen för nyttjande och vård verkställs och på måluppfyllelsen. Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att av fiskeriområdet på begäran få uppgifter om hur planen för nyttjande och vård har utfallit.

5 kap.

Ordnanande av fångsten

41 §

Ordnanande av fisket

Fisket ska ordnas i enlighet med planen för nyttjande och vård samt de mål som anges i 1 §.

Innehavaren av fiskerätt svarar för att fisket ordnas.

Om det inom ett samfällt vattenområde förekommer fiskeförmåner enligt särskilda grunder, ska ägarna av delägarfastigheter och delägarna i vattenområdet gemensamt dra försorg om sina uppgifter enligt 1 mom.

Det i 4 § 14 punkten avsedda värdet för redskapsenheter i fråga om olika fångstredskap och fiskemetoder definieras som redskapsenheter, och bestämmelser om dem utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

42 §

Fördelning av delägarlags fiskerätt

Rätten att nyttja ett delägarlags vattenområde bestäms på grundval av redskapsenheter. När redskapsenheter fördelas ska man beakta delägarna i det samfällda vattenområdet och övriga som har rätt att fiska inom vattenområdet.

Om inte delägarlaget beslutar något annat om nyttjande av fiskevattnet, fördelar sig redskapsenheter mellan delägarna i det samfällda fiskevattnet i förhållande till delägarnas andelar i vattenområdet. Delägarlaget kan bestämma närmare om nyttjandet av den fiskerätt som tillkommer delägarna.

43 §

Samordning av fiskerätter inom ett område med särskilda fiskeförmåner

Om inte något annat har bestämts när en särskild fiskeförmån inrättats, fördelas fiskerätten inom ett i ett samfällt vattenområde ingående område med särskilda fiskeförmåner mellan delägarfastigheterna i det samfällda området och delägarfastigheterna med särskild fiskeförmån så, att det maximala antal redskapsenheter som tillhör delägarfastigheterna med särskild fiskeförmån är lika stort som antalet redskapsenheter för en sådan delägarfastighet i det samfällda vattenområdet som på basis av det vid hemmanens skattläggning fastställda skattetalet till sin storlek

motsvarar den fastighet till vilken den särskilda förmånen hör. Det som bestäms ovan tillämpas också på vattenområden som inte hör till ett delägarlag.

Om inte något annat har bestämts vid inrättandet av den särskilda fiskeförmånen, fördelas fiskerätten inom ett område med särskilda fiskeförmåner som ingår i ett staten tillhörigt vattenområde så, att hälften av den maximala mängden hållbart fiske inom området med fiskeförmån tillhör staten och andra halvan tillhör delägarfastigheterna med särskilda fiskeförmåner, fränsett Enare träsk, där två tredjedelar av den maximala mängden hållbart fiske tillhör staten och en tredjedel tillhör delägarfastigheterna med särskilda fiskeförmåner.

Om flera olika fiskeförmåner riktar sig till ett område med särskilda fiskeförmåner inom ett vattenområde som tillhör staten, fördelas den ovan avsedda fiskerätt som tillhör delägarfastigheterna med särskilda förmåner mellan dessa i förhållande till det vid hemmanens skattläggning fastställda skattetalet och mellan delägarfastigheterna i respektive hemman i överensstämmelse med respektive delägarfastighets andel i den särskilda förmånen.

44 §

Samordning av fiskerätter på särskilda fiskeplatser

En sådan fiskerätt på en särskild fiskeplats som är förenlig en särskild fiskeförmån hör enbart till delägarfastigheter med särskild fiskeförmån, om inte något annat har bestämts när den särskilda fiskeförmånen inrättades. Vattenområdets ägare får bedriva annat fiske på fiskeplatsen, om det inte medför avsevärd störning för nyttjandet av den särskilda fiskeförmånen. När fiskeförmånen tillhör flera fastigheter fördelas fiskerätten mellan dem i proportion till deras andelar.

För delägarfastigheter med fiskerätt som avser en särskild fiskeplats bestäms det sammanlagda antalet redskapsenheter så, att fiskeplatsens fångstmängd jämförs med hela fångstmängden inom det vattenområde i vilket fiskeförmånen ingår.

45 §

Ordnannde av fisket på statens vattenområden

På vattenområden som tillhör staten sköter Forststyrelsen de uppgifter som avses i 41 §. I Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner ska Forststyrelsen årligen begära utlåtande av den i 33 § avsedda samarbetsgruppen om ordnannde av fisket och om principerna för beviljande av fisketillstånd.

Närmare bestämmelser om ordnannde av fisket på vattenområden som tillhör staten, beviljande av fisketillstånd och de villkor som ska ingå i tillståndet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 kap.

Styrning och begränsning av fisket

46 §

Förbjudna fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap

Det är förbjudet att använda följande fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap vid fiske:

- 1) genom sprängning eller på annat sätt åstadkommet tryck,
- 2) skjutvapen,
- 3) bedövande eller giftiga ämnen eller ämnen som på annat sätt förorenar vattendraget,
- 4) elektrisk ström,
- 5) krokfiske där avsikten är att få kroken att fastna i fiskens yttre sida,
- 6) ljuster, harpun eller en med dem jämförlig egg eller krok eller ett med dem jämförligt spetsförsedd redskap samt håv med användning av eld eller ljus i en älv som fastställts vara ett vattendrag för vandringsfisk, i fors- eller strömområden samt från och med den 15 april till och med den 20 juni även i andra vatten,
- 7) mete, pilkfiske och fiske med utter ("harrbräde") i fors- och strömområden i vattendrag för vandringsfisk,
- 8) nät som driver med strömmen eller är fästa vid en båt (drivgarn),

9) andra redskap, anordningar och fiskemetoder som onödigt skadar eller förgör fisk eller äventyrar fiskbeståndet i vattendraget.

Förbjudna fiskeredskap som anges i 1 mom. får inte förvaras i båt eller fartyg eller i övrigt hållas så att de är lätt åtkomliga för fångst.

Genom förordning av statsrådet får utfärdas närmare bestämmelser om förbjudna fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap, om fångstredskapens konstruktion samt om mätning av knutavståndet i fångstredskap av garn och mätning av andra egenskaper hos fångstredskap.

47 §

Tillstånd till undantag som närings-, trafik- och miljöcentralen kan bevilja

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan med avseende på utplantering som utgör överflyttning, fiskodling, forskning, bevarande av fisketraditioner, fullgörande av fiskeriekonomiska kontrollskyldigheter eller något annat ändamål med anknytning till vård av fiskresurserna av grundad anledning bevilja tillstånd till undantag som gäller

- 1) användning av förbjudna fiske- eller fångstmetoder och användning eller bevarande av förbjudna fiskeredskap,
- 2) fiske vid en förbjuden tidpunkt,
- 3) behållande av fångst som överstiger den tillåtna mängden,
- 4) användning av fler fångstredskap än det tillåtna antalet, samt
- 5) fångst och behållande av fisk som enligt vad det bestämts ska släppas fri,

när förbudet eller begränsningen i fråga anges i denna lag eller har meddelats med stöd av den.

Under förutsättningarna i 1 mom. kan tillstånd beviljas också för fiske i ett område där förbud mot att fiska råder eller för fiske av en fredad fiskart eller fiskstam.

Tillstånd enligt 1 och 2 mom. får inte beviljas, om det skulle äventyra syftet med en begränsning som anges i denna lag eller meddelats med stöd av den eller äventyra uppnåendet av målen för en plan för nyttjande och vård. Tillståndet får inte överföras på någon annan.

48 §

Utsättning och utmärkning av fångstredskap

Fiskeredskap får inte sättas ut i vattnet så att ingångsöppningen är öppen ovanför vattenytan. Inte heller får fiskeredskap förvaras på ett sätt som medför fara för villebråd eller andra djur.

Fasta och stående fångstredskap som har satts ut för fångst ska märkas ut så att de lätt kan observeras av dem som färdas på vattnet. Utrustning som används för att märka ut fångstredskap får inte placeras eller lämnas i vattnet utan fångstredskap, utom vid fiske från isen.

Fångstredskap som avses i 2 mom. ska dessutom vara försedda med namnet på och kontaktuppgifterna för den som satt ut redskapet samt med ett märke som anger fiskerätten. Dessa ska kunna observeras utan att man behöver lyfta upp fångstredskapet ur vattnet. Med avvikelse från det som föreskrivs ovan behöver ett märke som anger fiskerätten inte fästas vid fångstredskapen inom sådana områden där ägaren av fiskerätten inte har tagit i bruk systemet med märken som anger fiskerätten.

Närmare bestämmelser om utmärkningen av fångstredskap utfärdas genom förordning av statsrådet.

49 §

Fångstredskap och fångstmetoder avsedda för kommersiellt fiske

Endast kommersiella fiskare och de som handlar på deras vägnar har, då de bedriver kommersiellt fiske, rätt att använda fångstredskap som är avsedda för kommersiellt fiske. Sådana fångstredskap är trål och storrysja samt, i allmänt vattenområde i havet och i den ekonomiska zonen, ett eller flera krokfångstredskap med sammanlagt mer än 100 krokar per fångst- eller båtlag samt nät med en sammanlagd längd över 300 meter per fångst- eller båtlag.

Förbjudna fiskeredskap som anges i 1 mom. får andra än kommersiella fiskare eller de som handlar på deras vägnar inte förvara i

båt eller fartyg eller i övrigt hålla så att de är lätt åtkomliga för fångst.

Kommersiella fiskare och de som handlar på deras vägnar ska, då en myndighet eller en fiskeövervakare begär det, bevisa sin rätt att nyttja sådana fångstredskap eller fångstmetoder som avses i 1 mom.

Närmare bestämmelser om de tekniska egenskaperna hos fångstredskap som är avsedda för kommersiellt fiske får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

50 §

Undvikande av störning

Vid fiske får man inte förorsaka miljön, andra som färdas på vattnet, annat tillåtet fiske eller ägaren eller innehavaren av en strand onödig olägenhet eller störning.

Tillåtet fiske får inte störas genom att man avsiktligt hindrar eller försvårar det.

51 §

Förvaring av kräftor

Kräftor får förvaras i sumpar eller motsvarande anordningar bara i den del av en sjö eller ett vattendrag där de har fångats.

52 §

Bemyndigande att utfärda förordning om begränsning av fisket

I ett vattenområde där det förekommer en fiskart eller fiskstam vars livskraft eller avkastning är försvagad eller riskerar att försvagas eller i ett vattenområde som är viktigt för en fiskarts eller en fiskstams förökning är det möjligt att genom förordning av statsrådet

1) förbjuda eller begränsa fiske som bedrivs med ett visst fångstredskap eller en viss fiskemetod,

2) förbjuda eller begränsa fiske som bedrivs under en viss tidpunkt,

3) begränsa antalet fångstredskap som får användas,

4) förbjuda behållandet av fångst som överstiger en viss mängd, samt

5) förbjuda behållandet av fångade fiskar av ett visst kön eller en viss storleksklass eller behållandet av fångade fiskar som inte har märkts på det sätt som föreskrivs i den förordning som avses i 74 §.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får utfärdas bestämmelser av teknisk natur om fångstredskapens konstruktion och användningssätt samt detaljerade bestämmelser om tiden för deras användning, antalet fångstredskap och fångstmängderna samt skyldigheten att släppa tillbaka fiskar, om detta behövs enligt 1 mom.

När förordningar enligt 1 och 2 mom. utfärdas kan de skyldigheter som följer av dem fastställas vara olika för olika grupper av kommersiella fiskare.

53 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens befogenhet att begränsa fisket

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, om det på ett vattenområde förekommer en fiskart eller fiskstam vars livskraft eller avkastning är försvagad eller riskerar att försvagas eller om vattenområdet är viktigt för en fiskarts eller en fiskstams förökning,

1) förbjuda eller begränsa fiske som bedrivs med ett visst fångstredskap eller en viss fiskemetod,

2) förbjuda eller begränsa fiske som bedrivs under en viss tidpunkt,

3) begränsa antalet fångstredskap som får användas,

4) förbjuda behållandet av fångst som överstiger en viss mängd, samt

5) förbjuda behållandet av fångade fiskar av ett visst kön eller en viss storleksklass eller behållandet av fångade fiskar som inte har märkts på det sätt som föreskrivs i den förordning som avses i 74 §.

Dessutom kan närings-, trafik- och miljöcentralen förelägga en begränsning eller ett meddela ett förbud enligt 1 mom. 1 och 2 punkten, om det är nödvändigt för att hindra en fara för sjötrafiken.

Begränsningarna enligt 1 och 2 mom. kan föreläggas för tio år i sänder. De kan vara

olika för olika grupper av kommersiella fiskare.

Begränsningarna får inte inskränka nyttjandet av fiskerätten mer än vad som är nödvändigt för att målet för begränsningen ska uppnås.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan upphäva en begränsning, om det inte längre finns någon anledning att förelägga den.

54 §

Begränsning av allmänna fiskerättigheter

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan inom ett visst vattenområde begränsa eller förbjuda mete, pilkfiske och handredskapsfiske som avses i 7 §, om det behövs

1) för att trygga målen för planen för nyttjande och vård eller säkerställa resultaten av en osedvanligt effektiv vård av fiskbeståndet,

2) för bedrivande av fiskeriforskning,

3) för att säkerställa fisk- eller kräftbeståndet,

4) för att säkerställa det ekonomiska utnyttjandet av sådan utplantering av fisk eller kräftor som skett i kommersiellt syfte eller i något annat särskilt syfte, eller

5) för att hindra upprepade eller fortgående störning inom lekområden för fisk.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan förelägga en begränsning eller meddela ett förbud enligt 1 mom. för högst tio år i sänder, antingen på eget initiativ eller på begäran av en innehavare av fiskerätt, en kommersiell fiskare, ett fiskeriområde eller den vars intresse ärendet gäller. Begränsningen eller förbudet ska sökas skriftligen, och till ansökan ska fogas en utredning om grunderna för ansökan och om gränserna för det föreslagna begränsnings- eller förbudsområdet inklusive kartbilaga. Begränsnings- eller förbudsområdet kan som helhet utgöra högst 25 procent av fiskeriområdets vattenareal. Möjligheten att nyttja de allmänna fiskerättigheterna får genom begränsningarna inte försvagas mer än vad som är nödvändigt för att begränsningens syfte ska fullföljas.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan slopa en i 1 mom. avsedd begränsning på eget initiativ eller på initiativ av en aktör som

nämns i 2 mom., om det inte längre finns någon anledning att förelägga begränsningen.

55 §

Fredning av fiskar

Om någon fiskarts eller fiskstams förökning äventyras eller om skyddet av försvagade bestånd av den förutsätter det, kan fiskarten eller fiskstammen i hela landet eller inom ett visst område fredas genom förordning av statsrådet.

Fångst av fredad fisk och användning av sådana fångstredskap som är särskilt lämpade för fångst av den är förbjuden under fredningstid. Bestämmelser om fångstredskap som är förbjudna under fredningstid utfärdas genom förordning av statsrådet.

56 §

Fångstmått för fisk

Ett minsta eller största fångstmått kan fastställas för fiskarter eller fiskstammar, om det behövs för att säkerställa en uthållig avkastning för fiskresurserna, försvagade bestånd eller en fiskarts naturliga livscykel.

Det är förbjudet att fånga fisk som understiger det minsta fångstmåttet (är undermålig, mindre än minimimåttet) och fisk som överstiger det största fångstmåttet (är större än maximimåttet).

Bestämmelser om minsta och största fångstmått utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens rätt att bestämma om fångstmått

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för att beakta en extraordinär regional situation bestämma om sådana fångstmått i ett område som avviker från de med stöd av 56 § föreskrivna fångstmåtten för en art eller en stam, om situationen för fiskarten eller fiskstammen inom området skiljer sig väsentligt från

det som legat till grund för föreskrivandet om fångstmått för arten eller stammen.

Närmare bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralens rätt att bestämma om fångstmått utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §

Tillbakasläppande av fiskar

Fisk som inte uppfyller fångstmått som anges i en förordning enligt 56 § eller har bestämts enligt 57 § ska omedelbart släppas tillbaka i vattnet, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

Fisk som uppfyller de föreskrivna fångstmåtten ska släppas tillbaka i vattnet, om den fångats

- 1) under frednings- eller förbudstid,
- 2) med ett förbudet fiske- eller fångstredskap, eller
- 3) med en förbjuden fiske- eller fångstmetod.

59 §

Skydd av hotade djurarter

Genom förordning av statsrådet får användningen av ett fångstredskap eller en fiskemetod av ett visst slag förbjudas för högst fem år åt gången inom ett visst vattenområde och detaljerade bestämmelser utfärdas om den tid då fångstredskapen får användas, om detta behövs för att en djurart som med stöd av naturvårdslagen har förklarats vara hotad ska förbli livskraftig och för att en gynnsam bevarandestatus för arten ska nås i området.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får för högst fem år i sänder och för ett visst vattenområde utfärdas detaljerade bestämmelser av teknisk natur om fångstredskapens konstruktion och användningssätt, om det behövs för att en hotad djurart som avses i 1 mom. ska förbli livskraftig och för att en gynnsam bevarandestatus för arten ska nås i området.

Det som i 1 och 2 mom. bestäms om djurarter gäller också underarter, raser, stammar och former.

60 §

Avtal om skydd för saimenvikaren

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax och ägaren till ett vattenområde eller innehavaren av en särskild rättighet till ett vattenområde får ingå avtal om att begränsa och förbjuda fiske i ett visst vattenområde för att saimenvikarstammen ska förbli livskraftig och för att en gynnsam bevarandestatus ska nås för saimenvikaren. Avtalet kan ingås för högst fem år åt gången.

61 §

Ersättningar för olägenhet som skyddet av hotade arter föranleder

Om ett förbud som föreskrivits med stöd av 59 § 1 mom. försäkras ägaren till ett vattenområde eller innehavaren av en särskild rättighet betydelsefull olägenhet, har ägaren eller innehavaren rätt att få full ersättning av staten. Närings-, trafik- och miljöcentralen företräder staten i ersättningsärendet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och den som anser sig vara berättigad till ersättning ska försöka komma överens om ersättningens belopp. Om en överenskommelse om ersättning inte nås kan, inom ett år från det att det förbud som ligger till grund för ansökan har trätt i kraft, hos Lantmäteriverket ansökas om att ersättningen ska bestämmas genom förrättning. Vid bestämmandet av ersättningen tillämpas lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977). På ersättningen ska betalas ränta i enlighet med 95 § 1 mom. i nämnda lag från den dag då den som har rätt till ersättning har ansökt hos Lantmäteriverket om förordnande av ersättningsförrättning.

Rätt till ersättning enligt denna paragraf föreligger dock inte för en sådan olägenhet för vilken den som orsakats olägenheten är berättigad till ersättning med stöd av någon annan lag eller överenskommelse.

7 kap.

Vandringsfiskar och tryggande av fiskens gång

62 §

Allmänt tryggande av fiskens gång

Fiske får inte bedrivas så, att fiskar hindras från att nå sina lek- eller födosöksområden eller någon annan plats där fisket är begränsat i syfte att säkerställa fiskbeståndet eller så, att vården av fiskbeståndet försvåras i onödan.

63 §

Fastställande av vattendrag för vandringsfisk samt av fors- och strömområden i dem

Vattendragen för vandringsfisk fastställs genom förordning av statsrådet. När förordningen utfärdas ska hänsyn tas till de landsomfattande planerna för förvaltning av fiskresurserna och de fastställda regionala planerna för nyttjande och vård av fiskresurserna.

Gränserna för fors- och strömområden i vattendrag för vandringsfisk kan vid behov fastställas genom beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen.

64 §

Begränsning av fisket i syfte att trygga vandringsfiskarnas gång

Genom förordning av statsrådet får den maximala mängden av fångst som får behållas och maximiantalet fångstredskap som får användas i ett vattendrag för vandringsfisk begränsas, liksom också fiske i ett sådant område, med ett sådant fångstredskap eller en sådan fiskemetod eller vid en sådan tidpunkt att vandringsfiskarnas gång eller naturliga livscykel störs i väsentlig omfattning.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får utfärdas bestämmelser av teknisk natur om fångstredskapens konstruktion och användningssätt samt detaljerade bestämmelser om tiden för deras användning

och om antalet fångstredskap och fångstmängderna, om detta behövs för att hindra att vandringsfiskens gång eller naturliga livscykel störs i området.

När förordningar enligt 1 och 2 mom. utfärdas kan de skyldigheter som följer av dem fastställas olika för olika grupper av kommersiella fiskare.

65 §

Förbud att fiska vid älvmyningar

I en älv som hör till ett vattendrag för vandringsfisk samt i havet närmare än fem kilometer från en sådan älvs mynning är fiske med trål och not förbjudet.

I havet närmare än en kilometer från en i 1 mom. avsedd älvs mynning är fiske med nät förbjudet från den 15 augusti till den 15 oktober.

På ett havsområde som avses i 1 mom. får inte heller storryssjor sättas ut för fångst närmare än tre kilometer från älvmyningen, om en sådan rättighet inte har förvärvats tidigare.

66 §

Fiskled

I älvar som avses i 1 kap. 3 § 1 mom. 4 punkten i vattenlagen och i sund eller trängre leder som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i nämnda lag ska en fiskled hållas öppen för fiskens vandring.

Fiskleden omfattar en tredjedel av älvens, sundets eller den trängre ledens bredd på det djupaste stället enligt medelvattenståndet.

Där en älv förenas med havet eller en insjö, omfattar fiskleden en tredjedel av vattenområdets bredd på det djupaste stället enligt medelvattenståndet och sträcker sig så långt ut i öppna sjön att fiskens gång är tryggad.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan dock på ansökan eller på eget initiativ bestämma att fiskledens bredd eller sträckning under en viss tid av högst tio år ska vara en annan, om detta är nödvändigt för att trygga fiskens gång.

67 §

Hållande av fiskleder fria från fångstredskap

Det är förbjudet att i en fiskled hålla fasta och stående fiskeredskap, med undantag för kräftburar.

Vid fiske med trål och not i en fiskled ska mer än halva ledens bredd vara öppen.

68 §

Utredande av fiskledens gränser

En fiskleds gränser kan utredas och märkas ut på en karta vid en lantmåteriförrättning som verkställs på ansökan av närings-, trafik- och miljöcentralen eller en innehavare av fiskerätt. Förrättningen verkställs av en förrättningsingenjör utan gode män, och vid förrättningen ska i övrigt tillämpas det som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om rågång. Sökanden svarar för förrättningskostnaderna.

69 §

Fiske i bäck

Det är förbjudet att i en bäck som avses i 1 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten i vattenlagen hålla fasta och stående fiskeredskap, med undantag för kräftburar och katsor.

70 §

Fiske i fiskväg

I en fiskväg som anlagts för tryggande av fiskens gång samt på en sträcka av tvåhundra meter ovanför och nedanför denna eller någon annan motsvarande anordning är allt fiske förbjudet.

Fiske får inte bedrivas i en kanal som leder vatten till ett kraftverk eller något annat verk, inte heller på en sträcka av etthundra meter nedan om en i 4 § 1 punkten i dammsäkerhetslagen (494/2009) avsedd damm som sträcker sig över hela vattendraget. Närings-,

trafik- och miljöcentralen kan, om tryggheten av vandringsfiskbeståndet det förutsätter, för en viss tid av högst fem år förbjuda fiske nedan dammen på en sträcka av högst femhundra meter samt även i vattenmagasinet ovanom dammen samt i en konstgjord sjö eller någon annan konstgjord bassäng.

71 §

Undantag från förbud att fiska vid älvmyning, i fiskled och i fiskväg

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan bevilja ett tillfälligt tillstånd till fiske som förbjuds i 65, 66 eller 70 §, om en sådan åtgärd är nödvändig för tryggheten av det allmänna fiskeriintresset eller av någon annan särskild orsak och inte äventyrar målen enligt 1 §, fiskens gång i vattendraget eller genomförandet av den regionala planen för nyttjande och vård.

8 kap.

Utplantering av fisk och annan vård av fiskevatten

72 §

Förbjudna utplanteringar

Sådana utplanteringar av fisk och kräfta som uppenbart försvagar naturens mångfald genom att äventyra bevarandet av en i naturen förekommande fisk- eller kräftart eller någon annan art eller en stam av dem är förbjudna.

Närmare bestämmelser om grunderna för utplanteringar som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

73 §

Utplantering av fisk och kräfta

Utplantering av fisk är tillåten endast om utplantering av arten eller stammen i fråga i det berörda vattendraget ingår i fiskeriområdets plan för nyttjande och vård.

Tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen behövs vid utplantering för etablering

av en ny art eller stam samt för sådan utplantering som inte anges i fiskeriområdets plan för nyttjande och vård. Tillstånd kan beviljas, om utplanteringen inte försvårar uppnåendet av målen för fiskeriområdets plan för nyttjande och vård och inte heller äventyrar bevarandet av en livskraftig fisk- eller kräftstam eller den biologiska mångfalden i det vattendrag där utplanteringen sker.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan förbjuda utplanteringar av fisk som härrör från ett sådant vattendrag eller en sådan vattenbruksanläggning som förknippas med risk för att fisk- eller kräftsjukdomar sprids till naturliga vatten.

Utplanteraren ska inom tre månader från utplanteringsstillfället anmäla utplanteringen till det register över utplanteringar som avses i 93 § 1 mom. 4 punkten. Bestämmelser om de uppgifter om utplanteringen som ska införas i registret utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Det som bestäms i 1 mom. gäller dock inte utplanteringar som görs med stöd av 3 kap. 14 § i vattenlagen.

74 §

Märkning av fisk som ska planteras ut

Om säkerställandet av ett hållbart nyttjande av fiskbestånden förutsätter det, får genom förordning av statsrådet föreskrivas att ett villkor för utplantering av vissa fiskarter eller fiskstammar eller vissa ålders- eller storleksgrupper av dem är att fiskarna före utplanteringen har märkts med ett märke som utgör ett yttre kännetecken eller kan observeras på något annat sätt.

75 §

Undantag från utplanteringsförbud

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för forsknings-, utbildnings- och fiskodlingsändamål, för att hindra att förutsättningarna för kommersiellt fiske försvagas väsentligt eller av andra särskilda skäl bevilja undantag från förbuden i 72 och 73 § och från förbud i en förordning som utfärdats med stöd av dem.

76 §

Införsel av fisk och kräfta

Närings-, trafik- och miljöcentralen är den behöriga myndighet som avses i rådets förordning (EG) nr 708/2007 om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk.

Införsel av andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller av dem för utsläppande i naturliga vatten eller för vattenbruksändamål är förbjuden utan tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen. Närings-, trafik- och miljöcentralen handlägger ansökningarna om införseltillstånd enligt förfarandet i den rådsförordning som nämns i 1 mom.

Närmare bestämmelser om förutsättningar för beviljande av tillstånd som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

77 §

Förebyggande av fisk- och kräftsjukdomar

För förebyggande av smittsamma fisk- och kräftsjukdomars spridning eller för bevarande av fisk- och kräftbestånd får genom förordning av statsrådet meddelas förbud eller bestämmelser om utförsel, införsel, transport, lagring och saluföring av fisk, kräftor och rom eller om hantering eller förflyttning till annan ort av redskap som använts vid fångst, lagring och transport av fisk, kräftor och rom.

9 kap.

Främjande och finansiering av fiskerihushållningen

78 §

Fiskvårdsavgift och justering av den

Var och en som fyllt 18 år och bedriver annat fiske än mete eller pilkfiske som avses i 7

§ ska betala en fiskvårdsavgift till staten. Fiskvårdsavgiften är 35 euro per kalenderår, 10 euro per sju dygn eller 5 euro per dygn.

Bevis över att fiskvårdsavgift har betalats ska medföras vid fiske och på begäran visas upp för en myndighet som nämns i 98 § eller en fiskeövervakare.

Den i 1 mom. avsedda avgiftens storlek justeras femårsvis genom förordning av statsrådet i motsvarighet till förändringen i penningvärdet. Avgiftsbeloppet avrundas till närmaste hela euro.

79 §

Insamling av avgifter

Fiskvårdsavgiften betalas in på Forststyrelsens konto eller ett konto som tillhör en privat serviceproducent som Forststyrelsen har bemyndigat. Forststyrelsen kan komma överens med en privat serviceproducent eller en annan myndighet om att denna ska fullgöra uppdraget som mottagare av inbetalda fiskvårdsavgifter. Forststyrelsen ska komma överens med serviceproducenten om uppdragets innehåll och om övriga omständigheter som är nödvändiga för att uppdraget ska kunna fullgöras på behörigt sätt samt om en skälig avgift för uppdragets fullgörande som den som betalar fiskvårdsavgift ska stå för.

Serviceproducenten ska vara tillförlitlig och sakkunnig. Serviceproducenten ska ha sådan teknisk, ekonomisk och operativ beredskap som krävs för att uppdraget ska kunna skötas på behörigt sätt. Serviceproducenten ska ha tillräckligt många verksamhetsställen med tillräcklig geografisk täckning. Serviceproducenten ansvarar för sådan service som den har låtit göra som underleverans.

Forststyrelsen utövar tillsyn över serviceproducentens verksamhet. Serviceproducenten ska utan dröjsmål underrätta Forststyrelsen om sådana förändringar i sin egen verksamhet eller i verksamheten hos underleverantören som i väsentligt avseende påverkar möjligheterna att sköta uppdraget på behörigt sätt.

80 §

Bevis över betald fiskvårdsavgift

Ett kvitto över betald fiskvårdsavgift utgör bevis som avses i 78 § 2 mom.

Forststyrelsen är inte utan särskild orsak skyldig att ge ett nytt bevis över betald fiskvårdsavgift i stället för ett förkommet bevis. Felaktigt betald fiskvårdsavgift återbetalas inte till betalaren, om inte särskilda grunder för återbetalning finns.

Närmare bestämmelser om insamling av avgifter, om det kvitto som avses i 1 mom. och dess innehåll samt om övriga godkända bevis för att fiskvårdsavgift betalats utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs om betalningsställen som tar emot inbetalningar av fiskvårdsavgifter utan att ta ut någon avgift för kostnaderna för betalningen.

81 §

Användning av avgiftsmedel

De i form av fiskvårdsavgifter influtna medlen används till

1) kostnader för planering, genomförande, styrning och utveckling av ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskevattnen samt kostnader för tillsyn över fisket och fiskeövervakning,

2) kostnader för fiskeriområdenas verksamhet,

3) kostnader för projekt som genomförs i syfte att organisera fiskerirådgivningstjänster,

4) sådana ersättningar till ägare av vattenområden som grundas på nyttjande av allmänna fiskerättigheter i fiskevattnen och på fiskeguideverksamhet, samt

5) betalning av utgifter som uppbörden av fiskvårdsavgift föranleder myndigheten.

Medel som avses i 1 mom. kan dessutom vid behov användas till betalning av utgifter som de register som avses i 93 § 1 mom. 2–7 punkten föranleder.

82 §

Fördelning av avgiftsmedel

Jord- och skogsbruksministeriet och, inom de gränser som ministeriet bestämmer, närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar medel för ändamål som avses i 81 § 1 mom. 1 och 3 punkten. Närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar medel för ändamål som avses i 81 § 1 mom. 2 och 4 punkten.

Fördelningen av ersättningar som avses i 81 § 1 mom. 4 punkten grundar sig på den belastning som i 7 § 2 mom. avsett handredskapsfiske innebär för vattenområdet. Belastningen fastställs i planen för nyttjande och vård. Ett fiskeriområde som inte har en gällande plan för nyttjande och vård kan göra en separat framställning hos närings-, trafik- och miljöcentralen om den belastning som handredskapsfisket innebär och som ligger till grund för fördelningen. Fiskeriområdena svarar för det tekniska genomförandet av fördelningen. Om det belopp som vid fördelningen skulle tillfalla ägaren av ett vattenområde är högst 100 euro, delas medlen inte ut till ägaren utan kvarstår hos fiskeriområdet i fråga för att användas till vård av fiskbestånden. Ersättningarna betraktas inte som statsunderstöd som avses i statsunderstödslagen (688/2001).

Jord- och skogsbruksministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralen kan för mottagarna av medel uppställa resultatmål eller villkor för användning av medel som avses i 81 § 1 mom. 1–3 och 5 punkten.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för beviljande av medel som avses i 81 § 1 mom. 1–4 punkten och om användning av medel som avses i 81 § 1 mom. 5 punkten.

83 §

Skyldighet för ägare av vattenområden att lämna uppgifter

För betalningen av ersättningar som avses i 81 § 1 mom. 4 punkten ska ägaren av ett vattenområde senast den 31 januari årligen an-

mäla till fiskeriområdet följande uppgifter och förändringar i dem:

- 1) i fråga om ett delägarlag dess officiella namn eller i fråga om ett skiftat vattenområde ägarens namn,
- 2) adress,
- 3) fastighetsbeteckning och
- 4) kontonummer.

84 §

Preskription för ersättning som betalas utgående från fiskvårdsavgifter

Ersättning enligt 81 § 1 mom. 4 punkten och räntan på den preskriberas inom tre år från ingången av året efter det år då beslutet om ersättning har fattats. En preskriberad ersättningsfordran övergår i fiskeriområdets besittning för att användas till de ändamål som nämns i 81 § 1 mom. 1 punkten.

85 §

Reservering av anslag i budgeten

I statsbudgeten ska årligen för de ändamål som nämns i 81 § tas upp ett anslag som motsvarar minst det belopp som, beräknat enligt medelantalet personer som under de tre närmast föregående åren betalat fiskvårdsavgift, skulle inflyta i form av fiskvårdsavgifter. För ändamålet ska dock beviljas minst det belopp som influtit i fiskvårdsavgift året före det för vilket budgeten är uppgjord.

10 kap.

Kommersiellt fiske

86 §

Registrering

Fysiska eller juridiska personer som har sin bosättningsort eller hemort i en stat inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som fiskar på finskt territorium eller i Finlands ekonomiska

zon eller i sådana vatten där det enligt lagstiftningen om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik är tillåtet att fiska och som har gjort en anmälan enligt 22 § i livsmedelslagen (23/2006) till den kommunala tillsynsmyndigheten kan registrera sig som kommersiella fiskare.

Närmare bestämmelser om fiskeriförvaltningens register finns i 11 kap. Närmare bestämmelser om förfarandet vid registreringen utfärdas genom förordning av statsrådet.

87 §

Grupper av kommersiella fiskare

De kommersiella fiskare som införts i registret delas in i grupper som följer:

Grupp I:

a) fysiska personer eller sammanslutningar vars genomsnittliga omsättning av försäljningen av fisk som fiskaren själv fångat eller av bearbetade fiskeriprodukter av sådan fisk under de tre senaste räkenskapsperioderna överstiger det belopp som anges i 3 § 1 mom. i mervärdesskattelagen (1501/1993), samt

b) fysiska personer eller sammanslutningar som under registreringsåret eller under det år som föregår detta har börjat eller börjar bedriva kommersiellt fiske och som lägger fram en av närings-, trafik- och miljöcentralen godkänd plan för det sätt på vilket omsättningen av försäljningen av fisk eller av bearbetade fiskeriprodukter senast den tredje räkenskapsperioden efter registreringen kommer att överstiga det belopp som anges i 3 § 1 mom. i mervärdesskattelagen. Om planen för hur omsättningen kommer att utvecklas inte förverkligas, placeras fiskaren i grupp II.

Grupp II:

Kommersiella fiskare som inte hör till grupp I.

Indelningen av kommersiella fiskare i grupper görs vid registreringen och därefter med tre års mellanrum, eller på fiskarens egen begäran.

Närmare bestämmelser om innehållet i den plan som avses i 1 mom. b-punkten utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

88 §

Varaktighet och upphörande av registrering av kommersiella fiskare

Registreringen av kommersiella fiskare gäller högst tre år i sänder. Närings-, trafik- och miljöcentralen utfärdar ett intyg över att den kommersiella fiskaren ingår i registret. En kommersiell fiskare som har för avsikt att fortsätta att bedriva kommersiellt fiske efter det att registreringen upphört att gälla ska ansöka skriftligen hos närings-, trafik- och miljöcentralen om förlängning av registreringen.

Det är möjligt att avregistrera en kommersiell fiskare som inte har gjort en ansökan enligt 1 mom., inte längre uppfyller förutsättningarna för införande i registret eller vid upprepade tillfällen eller fortlöpande handlar i strid med denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Närings-, trafik- och miljöcentralen avregistrerar en kommersiell fiskare när denne har upphört med kommersiell fiskeverksamhet. Kommersiella fiskare är skyldiga att omedelbart underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om förändringar som gäller förutsättningarna för registrering och om upphörande med verksamheten.

89 §

Skyldighet att anmäla fångster

Kommersiella fiskare är skyldiga att journalföra sitt fiske som sker annanstans än på havsområdet och att på begäran anmäla till Naturresurscentralen de fångster de har fångat och de fångster som har fångats på deras vägnar.

På fångstanmälningar som rör kommersiellt fiske inom havsområdet tillämpas de bestämmelser om anmälningsskyldighet som finns i Europeiska unionens lagstiftning och i den nationella lagstiftning som antagits för genomförande av den.

Närmare bestämmelser om den journal som avses i 1 mom. samt om fångstanmälningar, innehållet i dem och tidpunkterna för inläm-

ning av dem utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

90 §

Första försäljning av fångst

Som första försäljning av fångst betraktas en transaktion där fisken säljs för första gången efter fångandet.

Andra än kommersiella fiskare får inte bedriva första försäljning av fångst som de har fiskat i inlandsvatten eller fångst som på deras vägnar har fiskats i inlandsvatten, med undantag för ett parti om högst fem kilogram per dygn som säljs direkt till en slutkonsument.

Bestämmelser om första försäljning av fångst som härrör från havsområdet och om begränsningar av den finns i Europeiska unionens lagstiftning och i den nationella lagstiftning som antagits för genomförande av den.

11 kap.

Fiskeriförvaltningens register

91 §

Fiskeriförvaltningens informationssystem

Med fiskeriförvaltningens informationssystem avses register med anknytning till de uppdrag som hör till fiskeriförvaltningsmyndigheterna, om uppgifter i handlingarna eller registren gäller fiskeriförvaltningen.

De register som ingår i fiskeriförvaltningens informationssystem förs av närings-, trafik- och miljöcentralerna och Naturresurscentralen, samt för det i 93 § 1 mom. 3 punkten avsedda registrets del av fiskeriområdena. Varje registeransvarig svarar för de uppgifter som den har infört i de register som ingår i informationssystemet och för deras riktighet.

Om inte något annat bestäms i denna lag, tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet på offentligheten för uppgifter i informationssystemet och handlingar som anknyter till dem, utlämnandet av dem

och avgifterna för utlämnande samt personuppgiftslagen (523/1999) på behandlingen av personuppgifter.

92 §

Syfte med fiskeriförvaltningens informationssystem

Fiskeriförvaltningens informationssystem används

- 1) för tillsyn över fisket och fiskeövervakarna samt för den övervakning som fiskeövervakarna utför,
- 2) för planering och effektivisering av nyttjandet och vården av fiskresurserna,
- 3) för uppföljning av fiskvårdsavgifterna,
- 4) för utredande av totalantalet personer som har betalat fiskvårdsavgift,
- 5) som adressförteckning för utsändning av inbetalningskort för fiskvårdsavgift till fiskare,
- 6) för utdelning av de medel som influtit i form av fiskvårdsavgift,
- 7) för myndigheternas informationsverksamhet,
- 8) för fiskerirådgivning,
- 9) för skötseln av andra uppdrag som hänför sig till fiske och vård av fiskbestånden, samt
- 10) för myndigheternas planerings- och utredningsuppdrag, forskning och uppgörande av statistik.

Uppgifter i informationssystemet får lämnas ut för genomförande av lärdomsprov, om utlämnandet av uppgifterna kan anses vara behövligt på grundval av en forskningsplan och om det finns en ansvarig ledare eller en grupp som ansvarar för forskningsarbetet. En förutsättning för att uppgifter ska få lämnas ut är att uppgifter om enskilda personer inte röjs för utomstående och att uppgifterna förstörs när de inte längre behövs för forskningen eller för att säkerställa riktigheten av forskningsresultaten. Under samma förutsättningar får uppgifter även lämnas ut för annan forskning som inte kan anses vara vetenskaplig forskning.

93 §

Informationssystemets struktur och innehåll

Fiskeriförvaltningens informationssystem består av

1) ett register över kommersiella fiskare där det är möjligt att införa en kommersiell fiskares namn och personbeteckning, företags- eller organisationsnummer samt modersmål, uppgifter om den kommersiella fiskarens hem- eller bosättningsort och kontaktuppgifter, uppgift om vilken i 87 § avsedda grupp av kommersiella fiskare fiskaren tillhör, uppgift om huruvida den kommersiella fiskaren bedriver fiske i inlandsvatten eller i havsområdet, uppgifter om fångstanmälningar, uppgift om registreringens begynnelse- och sluttidpunkt samt övriga uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdrag enligt 92 §,

2) ett register över fiskvårdsavgifter där det införs namnen på de i Finland stadigvarande bosatta personer för vars räkning fiskvårdsavgift har betalats, beloppet av betald fiskvårdsavgift, tid och ort för betalningen, tid för vilken fiskvårdsavgift har betalats samt övriga uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdrag enligt 92 §,

3) ett register över ägarersättningar där de uppgifter som avses i 83 § införs,

4) ett utplanteringsregister där det är möjligt att för varje utplantering anteckna utplanterarens namn, den utplanterade fiskarten och fiskstammen, sättfiskarnas storlek, ålder och antal, plats och tid för utplanteringen samt övriga uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdrag enligt 92 §,

5) ett register över fiskevårdsskyldigheter och fiskerihushållningsavgifter där det införs uppgifter om planer som avses i 3 kap. 15 § i vattenlagen samt övriga uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdrag enligt 92 § i denna lag,

6) ett register över fiskeriområden där det införs fiskeriområdets namn, geografiska omfattning, ansvarspersoner och kontaktuppgifter samt övriga uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdrag enligt 92 §,

7) ett register över fiskeövervakare där det införs fiskeövervakarens namn och fotografi samt födelsedatum, personbeteckning, god-

kännandets giltighetstid, fullmaktsgivaren, verksamhetsområdet, fullmaktens giltighetstid samt övriga uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdrag enligt 92 §, samt

8) ett register över fiskeregleringsåtgärder där det i fråga om fiskebegränsningar som grundar sig på denna lag samt fiskebegränsningar som en myndighet meddelat med stöd av den införs uppgifter om begränsningens typ och innehåll, begränsningsområdet samt begränsningens varaktighet.

I registren enligt 1 mom. 1—6 punkten får dessutom registreras sådana uppgifter som behövs med avseende på informationssystemets syfte och inte är personuppgifter.

94 §

Rätt för dem som är registeransvariga för fiskeriförvaltningens register att få uppgifter av myndigheter

De registeransvariga har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de myndigheter som driver fiske- och fartygsregister få sådana uppgifter om de i fiske- och fartygsregistret inskrivna fiskefartygen och om deras ägare och innehavare som behövs för skötseln av uppdrag enligt 92 §.

Uppgifterna får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

95 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter i utlandet och till internationella organ

Uppgifter som ingår i fiskeriförvaltningens informationssystem får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till myndigheter i medlemsstater i Europeiska unionen eller i stater som tillträtt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, till Europeiska kommissionen, till gemenskapens kontrollorgan för fiske och till de myndigheter som avses i internationella överenskommelser för fullgörande av de förpliktelser som följer av Europeiska unionens lagstiftning eller internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

De registeransvariga beslutar var för sig om utlämnande av uppgifter till utomstående när det gäller deras eget ansvarsområde.

96 §

Bevarande av personuppgifter i fiskeriförvaltningens informationssystem

Uppgifterna i fiskeriförvaltningens informationssystem avförs senast tre år efter det att uppgifterna om en registrerad senast har behandlats.

Uppgifter avförs dock inte, om det är nödvändigt att bevara dem för att fullgöra ett uppdrag som grundar sig på lag eller på grund av ett anhängigt ärende. Uppgifter ska avföras ur informationssystemet så snart det inte längre finns någon lagstadgad grund att behandla dem.

97 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om hur uppgifter ska registreras i fiskeriförvaltningens informationssystem och om den tekniska förvaltningen av informationssystemet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 kap.

Tillsyn och övervakning samt påföljder

98 §

Tillsynsmyndigheter och fiskeövervakare

Övervakning av att bestämmelserna och föreskrifterna om fiske följs utförs av

- 1) polisen,
- 2) gränsbevakningsväsendet,
- 3) fiskerimyndigheten,
- 4) de tjänstemän vid Forststyrelsen som har i uppdrag att sköta fiskeriärenden,
- 5) enligt 102 § godkända fiskeövervakare med fullmakt enligt 106 §, samt

6) i vatten vid riksgränsen, på Finlands territorialvatten och i Finlands ekonomiska zon tullen.

Bestämmelser om fiskeövervakningen på statens vattenområden som är i Forststyrelsens besittning finns dessutom i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005).

En fiskeövervakare som avses i 1 mom. är dock inte behörig att övervaka efterlevnaden av unionslagstiftningen om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik eller av den nationella lagstiftning som antagits för genomförande av den.

99 §

Principerna för övervakning

Uppdrag eller åtgärder som ingår i fiskeövervakningen får inte medföra större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att fiskeövervakningen ska kunna utföras. Uppdragen eller åtgärderna ska vara motiverade i förhållande till det mål som eftersträvas med övervakningen och till hur brådsakande övervakningen är samt till omständigheter som inverkar på en helhetsbedömning av situationen.

100 §

Tillsyn över fiskeövervakarnas verksamhet

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för den allmänna tillsynen över och styrningen av fiskeövervakarna. Närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar inom sitt verksamhetsområde för tillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet.

Jord- och skogsbruksministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna har rätt att av fiskeövervakarna och av dem som ordnar utbildning för fiskeövervakare få de uppgifter som behövs vid tillsynen över dessa aktörers verksamhet i fråga om utförandet av fiskeövervakningsuppdrag och ordnandet av utbildning för fiskeövervakare.

101 §

Fiskeövervakares tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på en fiskeövervakare när han eller hon sköter i denna lag föreskrivna fiskeövervakningsuppdrag. I fiskeövervakningsuppdraget ska förvaltningslagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, språklagen och samiska språklagen iakttagas. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

102 §

Behörighetsvillkor för och godkännande som fiskeövervakare

Som fiskeövervakare godkänns den som

- 1) har rättshandlingsförmåga,
- 2) är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppdraget, och
- 3) med godkänt resultat har avlagt det prov för fiskeövervakare som föreskrivs i 103 §.

Den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde sökandens hemkommun hör godkänner på ansökan en person som fiskeövervakare. Godkännandet är i kraft tio år.

En person som blivit godkänd som fiskeövervakare kan ansöka om förnyat godkännande tidigast ett år innan godkännandet upphör att gälla eller inom ett år från upphörandet. Godkännandet kan förnyas, om sökanden har avlagt det i 103 § avsedda provet för fiskeövervakare under den ovannämnda perioden och uppfyller kraven i 1 mom. 1 och 2 punkten.

103 §

Utbildning och prov för fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för anordnandet och övervakningen av prov för fiskeövervakare. I avgöranden som gäller provet får omprövning begäras hos centralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Den utbildning för fiskeövervakare som föregår provet ska ge den som deltar i utbildningen med avseende på fiskeövervakningsuppdraget tillräcklig kännedom om fiskelagstiftningen och om grunderna för god förvaltning samt de övriga kunskaper och färdigheter som fiskeövervakningsuppdraget förutsätter. Ett alternativ till utbildningen är annan tillräcklig förtrogenhet med fiskeövervakning som visas genom att det prov som nämns i 1 mom. avläggs.

Närmare bestämmelser om utbildningen och provet för fiskeövervakare utfärdas genom förordning av statsrådet.

104 §

Kort och signum för fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen ger ett fiskeövervakarkort och fiskeövervakarsignum till den som godkänts som fiskeövervakare. Fiskeövervakaren ska vid fiskeövervakningsuppdrag ha med sig kortet och en fullmakt som avses i 106 § och på begäran visa upp dessa. Vid fiskeövervakningsuppdrag ska fiskeövervakaren dessutom använda ett fiskeövervakarsignum.

Bestämmelser om innehållet i fiskeövervakarkortet och om utformningen av fiskeövervakarsignumet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

105 §

Återkallelse av godkännande som fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska återkalla ett godkännande som fiskeövervakare, om fiskeövervakaren begär det.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, om en muntlig anmärkning inte anses vara en tillräcklig påföljd, ge en skriftlig varning till en fiskeövervakare som handlar i strid med sina skyldigheter enligt denna lag.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett godkännande som fiskeövervakare, om fiskeövervakaren inte längre uppfyller de i 102 § 1 mom. föreskrivna behörighetsvillkoren eller i väsentlig grad eller upprepade gånger bryter mot bestämmelserna och föreskrifterna om fiskeövervakning eller fiske, och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd.

En fiskeövervakare vars godkännande har återkallats ska lämna tillbaka det i 104 § avsedda kortet och signumet för fiskeövervakare till den närings-, trafik- och miljöcentral som beslutat om återkallelsen. Återlämnandet ska ske inom en skälig tid som bestäms av centralen.

106 §

Fiskeövervakares fullmakt och verksamhetsområde

En fiskeövervakare som godkänts i enlighet med 102 § har rätt att övervaka iakttagandet av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske endast med stöd av en fullmakt som en närings-, trafik- och miljöcentral, ett fiskeriområde, ett delägarlag eller ägaren av ett vattenområde som inte hör till något delägarlag har gett och inom det område som anges i fullmakten. En fiskeövervakare med fullmakt av ett fiskeriområde har rätt att övervaka iakttagandet av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske inom hela fiskeriområdets område, oberoende av om ett i 119 § avsett beslut om överföring av uppgifter till fiskeriområdet har fattats.

Fiskeriområdet, delägarlaget och ägaren av ett vattenområde som inte hör till något delägarlag ska inom två månader från fullmaktens ikraftträdande lämna ett meddelande om innehållet i och giltighetstiden för fullmakten till den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde fullmaktsgivarens område i huvudsak hör. Om fullmakten upphör att gälla tidigare än den ursprungliga giltighetstiden anger, ska närings-, trafik- och miljöcentralen omedelbart underrättas om detta.

107 §

Tillsynsmyndigheternas och fiskeövervakarnas gransknings- och inspektionsrätt

En i 98 § nämnd myndighet har rätt att granska att fiskeredskap, fångstredskap och fångst i vattnet eller i en farkost som används för fiske eller på stranden överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. De myndigheter som nämns i 98 § har också rätt att inspektera transport- och lagerutrymmen där man förvarar fisk eller kräftor. Inspektionen får dock inte utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur, om detta inte är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett brott som avses i 48 a kap. 2 eller 4 § i strafflagen (39/1889).

En fiskeövervakare har rätt att granska att fiskeredskap, fångstredskap och fångst i vattnet, i en farkost som används för fiske eller på stranden överensstämmer med bestämmelser och föreskrifter. Granskningen får dock inte utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur.

Myndigheter som nämns i 98 § och fiskeövervakare har rätt att granska om en person som bedriver fiske har rätt till fisket i fråga.

Det granskade fångstredskapet ska förses med uppgift om fiskarens namn och med dennes kontaktuppgifter.

108 §

Tillsynsmyndighetens och fiskeövervakarens rätt till omhändertagande

Myndigheter som avses i 98 § och fiskeövervakare har rätt att omhänderta fångstredskap och fiskeredskap som använts vid fiske samt fångsten, om

1) bestämmelser eller föreskrifter om fisketider, fångstredskap, antalet fångstredskap, fångstmetoder, minimimått eller fredning överträds,

2) fiske bedrivs utan fiskerätt eller så att fiskerätten uppenbarligen överskrids, eller

3) ett fångstredskap inte har märkts ut på det sätt som förutsätts i 48 §.

109 §

Rätt till granskning och omhändertagande för ägare av vattenområden, delägare och innehavare av fiskerätt

Delägare i delägarlag och ägare av vattenområden som inte hör till något delägarlag har rätt att granska att fångstredskap på det sätt som föreskrivs i 48 § 3 mom. är försedda med märken som anger fiskerätten.

Delägare i delägarlag och ägare av vattenområden som inte hör till något delägarlag har rätt att omhänderta dels ett utsatt fångstredskap som inte märkts ut med ett i 48 § 3 mom. föreskrivet märke som anger fiskerätten, dels fångsten i detta redskap, förutsatt att ägaren av fångstredskapet inte påträffas eller inte, trots uppmaning, avlägsnar detta och om tillräcklig hjälp av dem som avses i 98 § inte finns att tillgå vid rätt tidpunkt.

110 §

Förfarande vid omhändertagande

På den plats där fångstredskap, fiskeredskap och fångst har omhändertagits med stöd av 108 § eller 109 § 2 mom. ska, om innehavaren av dessa inte är närvarande vid omhändertagandet, i den utsträckning det är möjligt lämnas uppgifter om den som utfört omhändertagandet och om platsen där fångstredskapet eller fiskeredskapet förvaras.

Anmälan om ett omhändertaget fångst- eller fiskeredskap ska omedelbart göras till polisen och redskapet så snart som möjligt överlämnas till polisen för förvaring. Kan överlämnandet inte ske utan svårighet, ska meddelande om redskapet och den plats där det förvaras lämnas till polisen, som bestämmer hur redskapet ska förvaras.

Fångst- eller fiskeredskap som har omhändertagits ska utan dröjsmål återlämnas till redskapets innehavare, om förundersökning inte inleds. Fiskeredskap som har använts vid handredskapsfiske som avses i 7 § 2 mom.

ska dock omedelbart återlämnas, om bevis på betald fiskvårdsavgift visas upp inom sju dagar från omhändertagandet.

Anmälan om omhändertagen fångst ska omedelbart göras till polisen, som bestämmer om fångsten ska släppas fri, förvaras på ett ändamålsenligt sätt eller, om förvaring inte är möjlig utan oskäligt besvär, förstöras.

Anmälningsskyldigheten och överlåtelse-skyldigheten enligt 2 och 4 mom. gäller inte gränsbevakningsväsendet, tullen och Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare.

111 §

Försäljning av omhändertaget fångstredskap

Om ägaren till ett fångst- eller fiskeredskap som har omhändertagits inte påträffas inom sex månader från omhändertagandet, ska polisen sälja redskapet och redovisa de influtna medlen till staten.

112 §

Skyldighet att stanna och utredande av identitet

En farkost som används för fiske ska omedelbart, när detta kan göras tryggt, stanna på ett tydligt iakttagbart stopptecken av en i 98 § nämnd myndighet eller en fiskeövervakare.

Den som bedriver fångst ska till fiskerimyndigheten eller fiskeövervakaren lämna för övervakningsuppdraget behövliga uppgifter om namn, personbeteckning, eller om sådan saknas födelsedatum och nationalitet, samt kontaktuppgifter.

113 §

Föreläggande att förete bevis

En i 98 § nämnd myndighet eller en fiskeövervakare kan ge en person som bedriver fiske- eller kräftfångst föreläggande att förete bevis, om personen i fråga inte i enlighet med 78 § 2 mom. kan visa upp bevis över att avgift har betalats.

Genom föreläggandet att förete bevis förpliktas den i 1 mom. avsedda personen att förete bevis för polisen inom sju dagar från föreläggandet.

Bestämmelser om innehållet i förelägganden att förete bevis utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

114 §

Anmärkning

Om en överträdelse av bestämmelserna om fiske är obetydlig med tanke på omständigheterna, kan fiskerimyndigheten eller fiskeövervakaren, utan att vidta några andra åtgärder, ge den som gjort sig skyldig till överträdelsen en anmärkning.

115 §

Åtgärdseftergift

Fiskerimyndigheten och fiskeövervakaren kan avstå från en åtgärd som föreskrivs i detta kapitel, om slutförandet av åtgärden kan medföra följder som är oskäliga med hänsyn till frågans betydelse, förseelsens art och det resultat som eftersträvas genom åtgärden.

116 §

Händelserapport

Fiskeövervakaren ska ge en händelserapport om omhändertagande enligt 108 §, anmärkning enligt 114 § och åtgärdseftergift enligt 115 §. Uppgifterna i händelserapporten får användas bara för att säkerställa parternas rättsskydd och för tillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet.

Följande uppgifter ska antecknas i en händelserapport som avses i 1 mom.

1) personbeteckning och andra identifieringsuppgifter samt kontaktuppgifter för dem som är föremål för åtgärderna,

2) den misstänkta förseelse som man försökt utreda genom den vidtagna åtgärden,

3) åtgärdens art,

4) en förteckning över föremål som har omhändertagits,

5) tidpunkten för åtgärden och vem som utförde den.

Händelserapporterna ska årligen före utgången av januari det år som följer på fiskeövervakarens verksamhetsår ges in till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentral som har godkänt fiskeövervakaren.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska förvara händelserapporterna två år räknat från den dag då de lämnades, varefter rapporterna ska förstöras.

117 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) använder en fiske- eller fångstmetod eller ett fiskeredskap som förbjuds i denna lag eller i en förordning som utfärdats med stöd av den eller håller ett förbjudet fiskeredskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) utan ett myndighetstillstånd som berättigar till att avvika från ett förbud eller en begränsning fiskar inom ett område där fiske är förbjudet eller begränsat,

3) under fredningstid eller annars förbjuden tid fångar fisk eller under denna tid håller ett för fångst av fisk lämpat redskap utsatt i vatten eller fiskar i strid med en begränsning som meddelats i syfte att genomföra ett avtal som avses i 60 §,

4) i strid med 56 § fångar fisk som är mindre än minimimåttet eller större än maximimåttet eller behåller fångad fisk i strid med ett förbud som föreskrivits eller förelagts med stöd av 52 eller 53 §,

5) fiskar utan att till staten ha betalat i 78 § föreskriven fiskvårdsavgift eller utan att medföra ett bevis över betald fiskvårdsavgift och inte kan visa upp ett sådant bevis inom sju dygn,

6) utan ett i 76 § 2 mom. avsett tillstånd eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller av sådana,

7) utplanterar en fiskart eller fiskstam i ett vattenområde i strid med vad som föreskrivs i 72 eller 73 §,

8) åsidosätter den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 48 § eller håller ett fångstredskapsmärke i vattnet i strid med 48 §,

9) åsidosätter den skyldighet att släppa tillbaka fisk i vattnet som föreskrivs i 58 §,

10) bryter mot det förbud mot första försäljning som föreskrivs i 90 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

För fiskeförseelse ska dessutom, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, till böter dömas den som i strid med 50 § vid fiske uppsåtligt orsakar onödig störning eller olägenhet eller uppsåtligt stör tillåtet fiske.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för försummelse att betala fiskvårdsavgift som avses i 78 § eller för försummelse att visa upp ett verifikat över en sådan betald avgift inom utsatt tid finns i lagen om ordningsbotsförseelser (756/2010).

Bestämmelser om straff för olovlig fångst finns i 28 kap. 10 § i strafflagen. Bestämmelser om straff för fiskebrott finns i 48 a kap. 2 § i strafflagen. Bestämmelser om straff för miljöförstöring finns i 48 kap. 1 § i strafflagen.

118 §

Åtalsrätt

Har genom fiskeförseelse enbart en enskilds rätt kränkts, får åklagaren inte väcka åtal, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

119 §

Överföring till ett fiskeriområde av uppgifter som rör vård av fiskresurserna och ordnande av fisket

Ett delägarlag eller ägaren av ett vattenområde som inte hör till ett delägarlag kan för viss tid eller tills vidare överföra till ett fiske-

riområde sina uppgifter som rör vård av fiskeressurserna och ordnande av fisket.

Med avseende på överföringen av uppgifter företas en utredning där det besluts om avgränsningen av de uppgifter som ska överföras och om hur uppgifterna ska utföras samt om inkomst- och kostnadsfördelningen. Fiskeriområdet ska åta sig uppgifterna, om det är ändamålsenligt med avseende på skötseln av fiskeriområdets uppgifter.

Ett beslut av delägarstämman som innebär överföring anses vara en fullmakt på basis av vilken fiskeriområdet kan handla på delägarlagets vägnar i ärenden som överförs.

120 §

Innehavare av fiskeförmåner enligt särskilda grundars deltagande i delägarstämma

När beslut om sådant som rör fiske fattas vid delägarstämman har en innehavare av fiskeförmåner enligt särskilda grunder rösträtt vid sidan av delägarna i delägarlaget på så sätt att var och en som deltar i en omröstning har en rösträtt som motsvarar den av honom eller henne ägda fastighetens antal redskapsenheter. I övrigt gäller angående rösträtten vid beslut om sådant som rör fiske det som bestäms i lagen om samfälligheter.

121 §

Innehavare av fiskeförmåner enligt särskilda grundars deltagande i skötseln av fiskeärenden inom ett vattenområde som inte hör till ett delägarlag

Om det inom ett vattenområde som inte hör till ett delägarlag förekommer fiskeförmåner enligt särskilda grunder, anses ägaren av vattenområdet och ägarna av delägarfastigheter med fiskeförmåner enligt särskilda grunder utgöra ett delägarlag, som ska sköta uppgifterna enligt 41 §. Vid delägarstämman har delägarna i ett sådant delägarlag rösträtt i motsvarighet till redskapsenheterna.

14 kap.

Ändringssökande

122 §

Sökande av ändring i beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen

Ändring i beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen som avses i denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Närings-, trafik- och miljöcentralen kan bestämma att beslutet ska iaktas även om ändring söks. Besvärsmyndigheten kan emellertid förbjuda att beslutet verkställs.

123 §

Sökande av ändring i beslut av fiskeriområdet

Den vars rätt ett beslut som ett fiskeriområdes allmänna möte eller styrelse har fattat gäller, får med åberopande av att beslutet inte tillkommit i laga ordning eller att det står i strid med lag, förordning eller fiskeriområdets reglemente eller avviker från planen för nyttjande och vård begära att fiskeriområdets allmänna möte omprövar beslutet.

Omprövningsbegäran ska göras inom trettio dagar från delfåendet av beslutet. Vid behov ska extra allmänt möte sammankallas för att handlägga begäran om omprövning.

Ändring i ett beslut som fiskeriområdets allmänna möte har fattat med anledning av en omprövningsbegäran får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av fiskeriområdet i fråga finns. Förvaltningsdomstolen kan besluta att beslutet får verkställas genast och innan det slutliga beslutet givits, om det finns särskilda skäl och verkställandet inte gör begäran om omprövning gagnlös.

124 §

Avgörande av oklarhet och tvist som gäller fiskeförmåner enligt särskilda grunder

En oklarhet eller tvist som gäller läget för eller utsträckningen av ett område som omfattas av en fiskeförmån enligt särskilda grunder eller en särskild fiskeplats eller innehållet i en sådan fiskeförmån, det inbördes förhållandet mellan fiskerätt som tillkommer ägaren av ett vattenområde respektive ägaren av en fastighet med särskild förmån, eller storleken av delägarfastigheternas andelar i en gemensam särskild förmån, avgörs vid en fastighetsförrättning som avses i 101 § i fastighetsbildningslagen.

125 §

Avgörande av meningsskiljaktigheter

Meningsskiljaktigheter som gäller nyttjande av ett vattenområde för fiske, skada eller men som därmed orsakas någon annan, nyttjande av någon annan rätt som grundar sig på denna lag eller åsidosättande av en skyldighet som grundar sig på denna lag kan, om det i denna lag inte bestäms något annat i fråga om något ärende, hänskjutas till tingsrätten för att avgöras som tvistemål.

15 kap.

Ikraftträdande

126 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015. Genom denna lag upphävs lagen om fiske (286/1982), nedan *den lag som upphävs*, och lagen om allmän fiskerätt (285/1982).

127 §

Utarbetande av de första planerna för nyttjande och vård samt av reglementen

Fiskeriområdena ska lägga fram för närings-, trafik- och miljöcentralen för godkän-

nande den första i 35 § avsedda planen för nyttjande och vård inom två år från det att beslutet om fastställande av gränserna för fiskeriområden som avses i denna lag har vunnit laga kraft.

Fiskeriområdena ska inom ett år från beslutet om fastställande av deras gränser lägga fram för närings-, trafik- och miljöcentralen ett med denna lag förenligt reglemente för fastställelse.

128 §

Den första indelningen i fiskeriområden

För framläggande av förslag till den första indelningen i fiskeriområden deltar i den regionala fiskerisamarbetsgruppen företrädare för de i 68 § i den lag som upphävs avsedda fiskeområden som är förenliga med den indelning i fiskeområden som gällde vid denna lags ikraftträdande.

Närings-, trafik- och miljöcentralen sammankallar fiskeriområdets första allmänna möte efter det att fiskeriområdets gränser första gången har fastställts.

129 §

Övergångsbestämmelser om fiskeområdets uppgifter, rättigheter och skyldigheter

Rättigheter, avtal, förbindelser och skyldigheter som gäller fiskeområden som avses i 68 § i den lag som upphävs överförs till det fiskeriområde till vars område största delen av det fiskeområde som upplöses hör. När fiskeriområdena inte sinsemellan någon överenskommelse om saken, beslutar närings-, trafik- och miljöcentralen till vilket fiskeriområde fiskeområdenas skyldigheter övergår i varje enskilt fall.

130 §

Ersättningar enligt tidigare lagstiftning som ska betalas till ägare av vattenområden

Ersättningar till en ägare av ett vattenområde som ska betalas med stöd av 11 kap. 89

a § och 91 § i den lag som upphävs och för vars del rättsgrunden uppkommit innan denna lag har trätt i kraft preskriberas tre år efter denna lags ikraftträdande. Ersättningar för vars del rättsgrunden uppkommit senast fem år innan denna lag har trätt i kraft preskriberas dock ett år efter denna lags ikraftträdande.

Fiskeområden som avses i den lag som upphävs ska överföra de medel som är avsedda för ersättningar enligt 1 mom. till den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen efter det att denna lag har trätt i kraft.

Om fordringar gällande medel som i enlighet med 2 mom. har överförts till den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen preskriberas i överensstämmelse med 1 mom., fördelar den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen medlen mellan de i 22 § avsedda fiskeriområdena för att användas till ändamål som avses i 81 § 1 mom. 1 punkten.

131 §

Övriga övergångsbestämmelser

Beslut och förelägganden som gäller begränsning av fisket inom ett fiskeområde och har meddelats med stöd av 11 § 3 mom., 26 §, 32 § 2 och 3 mom., 35 §, 37 § 2 mom., 43 och 46 § i den lag som upphävs fortsätter att gälla tills något annat bestäms, dock högst fem år från denna lags ikraftträdande.

På spöfiske- och fiskevårdsavgifter som inlutit innan denna lag har trätt i kraft tillämpas de bestämmelser och föreskrifter som gällde vid lagens ikraftträdande, om inte något annat följer av denna lag.

Myndighetstillstånd som har beviljats med stöd av den lag som upphävs fortsätter att gälla i överensstämmelse med tillståndsvillkoren.

Sådana avtal om utarrendering eller annat upplåtande av fiskerätt och andra avtal som före denna lags ikraftträdande har ingåtts med stöd av den lag som upphävs förblir i kraft, oberoende av vad som föreskrivs i denna lag.

Sådana förbud att meta samt att bedriva pilkfiske och handredskapsfiske som meddelats med stöd av 11 § i den lag som upphävs

förblir i kraft och gäller mete, pilkfiske och handredskapsfiske som avses i 7 § 1 och 2 mom. i denna lag.

Statsrådets förordning om vissa fiskebegränsningar i Saimen (295/2011) och statsrådets förordning om nätfiskebegränsningar till skydd för saimenvikarens kutar (294/2011), vilka utfärdats med stöd av 37 a § 1 mom. i den lag som upphävs, förblir alltså i kraft.

Statsrådets förordning om begränsningar av laxfisket i Bottniska viken och Simo älv (190/2008), vilken utfärdats med stöd av den lag som upphävs, förblir alltså i kraft.

Förordningen om fiskeristadga för sidovattendragen inom Tana älvs fiskeområde (405/1990), vilken utfärdats med stöd av 49 § i en tidigare lag om fiske (503/1951), förblir alltså i kraft.

132 §

Fångstredskap som tillåtits tidigare

Ett tidigare anskaffat lagligt fångstredskap som inte är förenligt med denna lag får dock fortfarande användas under ett år från lagens ikraftträdande.

133 §

Tidigare förvärvad rätt att hålla fångstredskap i fiskled

En före denna lags ikraftträdande lagligen förvärvad rätt att hålla ett fast eller stående fångstredskap i en kungsådra eller fiskled eller närmare en lax- eller sikförande älvs mynning än vad som bestämts om detta förblir i kraft. Innehavaren av en sådan rätt kan dock förpliktas att mot ersättning avstå från rätten, om detta är nödvändigt för att målen enligt 1 § eller målen i planen för nyttjande och vård ska uppnås. När närings-, trafik- och miljöcentralen och rättsinnehavaren inte någon överenskommelse om avståendet, kan det hos Lantmäteriverket inom ett år från det att beslutet om avståendet från rätten vunnit laga kraft ansökas om att ersättningen ska bestämmas genom förrättning. Vid bestämmandet av ersättningen tillämpas lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättig-

heter. På ersättningen ska betalas ränta enligt 95 § 1 mom. i nämnda lag från den dag då den som har rätt till ersättning har ansökt hos Lantmäteriverket om förordnande av ersättningsförrättning.

134 §

Tidigare förvärvad rätt till passage för att fiskerätt ska kunna nyttjas

En rätt till passage som förvärvats med stöd av 19 § i den tidigare lagen om fiske (503/1951) eller 22 § i den lag som upphävs förblir alltjämt i kraft.

Innehavarna av sådana rättigheter som avses i 1 mom. ska ansöka om inskrivning av rättigheterna i lagfarts- och inteckningsre-

gistret med iakttagande av vad som bestäms i 156 § 4 mom. i fastighetsbildningslagen. Ansökan ska bli anhängig inom tre år från denna lags ikraftträdande vid hot om att rätten förverkas.

135 §

Godkännande av en tidigare utarbetad plan som landsomfattande plan för förvaltning av fiskresurserna

Jord- och skogsbruksministeriet kan genom sitt beslut fastställa att en sådan landsomfattande plan eller strategi som utarbetats före denna lags ikraftträdande och innehåller åtgärder för vård av fiskresurserna ska anses vara en plan som avses i 34 § 1 mom.